

Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim

ul. Oleksiaka Wichury 3, 08-300 Sokołów Podlaski
tel.: 0 25 787 22 04, 0 25 781 71 30, fax.: 0 25 781 71 49
e-mail: sekretariat@pup.sokolowpodl.pl

Miasto Sokołów Podlaski

Gmina Bielany

Gmina Cerańów

Gmina Jabłonna Lacka

Miasto i Gmina
Kosów Lacki

Gmina Repki

Gmina Sabnie

Gmina Sokołów Podlaski

Gmina Sterdyń

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim w 2013 roku

Sokołów Podlaski, kwiecień 2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. Ogólna charakterystyka miasta Sokołów Podlaski i powiatu sokołowskiego	5
II. Przedmiot działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim	7
III. Organizacja i funkcjonowanie Urzędu	8
III.1. <i>Zatrudnienie – polityka kadrowa</i>	8
III.2. <i>Dialog społeczny i partnerstwo na rynku pracy</i>	9
III.3. <i>Kontrole Urzędu</i>	10
III.4. <i>Informatyzacja obsługi rynku pracy</i>	11
IV. Realizacja form pomocy osłonowej dla osób bezrobotnych	13
IV.1. <i>Rejestracja bezrobotnych i poszukujących pracy</i>	13
IV.2. <i>Świadczenia dla bezrobotnych</i>	13
IV.3. <i>Decyzje administracyjne i zaświadczenia</i>	14
IV.4. <i>Ubezpieczenia zdrowotne i społeczne</i>	14
IV.5. <i>Utrata statusu bezrobotnego i poszukującego pracy</i>	15
V. Monitoring rynku pracy	16
V.1. <i>Poziom, stopa i dynamika bezrobocia</i>	16
V.2. <i>Struktura bezrobocia</i>	21
V.2.1. <i>Bezrobotni według wieku</i>	21
V.2.2. <i>Bezrobotni według wykształcenia</i>	22
V.2.3. <i>Bezrobotni według stażu pracy</i>	24
V.2.4. <i>Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy</i>	25
V.2.5. <i>Bezrobotni według płci</i>	26
V.2.6. <i>Bezrobotni zamieszkali na wsi</i>	27
V.2.7. <i>Bezrobotni bez prawa i z prawem do zasiłku</i>	28
V.2.8. <i>Bezrobotni według zawodów</i>	28
VI. Zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, aktywizacji zawodowej	30
VI.1. <i>Polityka rynku pracy – podstawowe usługi rynku pracy</i>	30
VI.1.1. <i>Pośrednictwo pracy</i>	30
VI.1.2. <i>Usługi EURES</i>	34
VI.1.3. <i>Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa</i>	35
VI.1.4. <i>Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – działalność Klubu Pracy</i>	37

VI.1.5.	Organizacja szkoleń	39
VI.2.	Instrumenty rynku pracy	41
VI.2.1.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	41
VI.2.2	Refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	42
VI.2.3.	Prace społecznie użyteczne	43
VI.2.4.	Prace interwencyjne	44
VI.2.5.	Staż u pracodawcy	45
VI.2.6.	Roboty publiczne	46
VI.2.7	Studia podyplomowe	47
VII.	Programy i projekty rynku pracy	48
VIII.	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	50
IX.	Gospodarka finansowa	53
	Podsumowanie	55

WSTĘP

Ostatnie lata funkcjonowania urzędów pracy to czas przełomu. Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim z zapałem włączał się w te przeobrażenia. Podejmowaliśmy szereg działań związanych w szczególności z pośrednictwem pracy i przeciwdziałaniem bezrobociu, a także poprawą jakości oferowanych usług. W swojej pracy, na co dzień często stosujemy sprawdzone metody działania, przynoszące oczekiwane efekty, warte naśladowania w przyszłości. Działania te mają charakter jednorazowy lub systematyczny. Nie oznacza to jednak, że działamy tylko według stałych, utartych schematów. Dążymy do ciągłego rozwoju. Systematycznie doskonalimy, ulepszymy oraz modyfikujemy organizację pracy, oferowane usługi, metody pracy, aby coraz lepiej zaspokajać potrzeby naszych klientów. Dbamy również o ciągły rozwój zasobów ludzkich oraz zaplecze techniczne, wprowadzamy nowe technologie. Pozyskujemy także nowych partnerów do współpracy, realizujemy nowe przedsięwzięcia, jesteśmy otwarci na nowe inicjatywy. Wszystkie te elementy są niezbędne do rozwoju naszej organizacji i realizacji misji urzędu – *„Profesjonalne i skuteczne świadczenie usług uwzględniające potrzeby partnerów i klientów Urzędu Pracy”*.

Efektywność działań Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim na rzecz aktywizacji bezrobotnych opiera się na współpracy z urzędami gmin, ośrodkami pomocy społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz pracodawcami. Jest to możliwe, ponieważ teren Powiatu Sokołowskiego jest niewielki, a nasi klienci są również klientami innych instytucji. Wspólny cel, który nas łączy – pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i zawodowym jest realizowany nie tylko poprzez zaangażowanie, ale również przez dobrą organizację wewnętrznej struktury każdej instytucji.

W 2013 roku zainaugurowaliśmy działania będące przejawem nowej jakości usług świadczonych przez nasz Urząd. Podejmowaliśmy nowe wyzwania w celu dopasowania zasobów pracy do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy. Szczególny nacisk położyliśmy na aktywizację osób bezrobotnych oraz wzmacnianie postaw przedsiębiorczych.

Na bieżąco doskonaliliśmy funkcjonowanie tutejszego Urzędu, jako instytucji rynku pracy. Staraliśmy się obsługiwać naszych klientów zgodnie z najwyższymi standardami w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń czy aktywnego poszukiwania pracy, a także w pozostałych sferach naszej działalności.

W trakcie ubiegłego roku, w celu poprawy jakości świadczonych usług oraz dalszego rozwoju nowoczesnych technologii informatycznych, wdrożyliśmy Samorządową Elektroniczną Platformę Informacyjną wraz z modułem rejestracji przez Internet dla osób bezrobotnych.

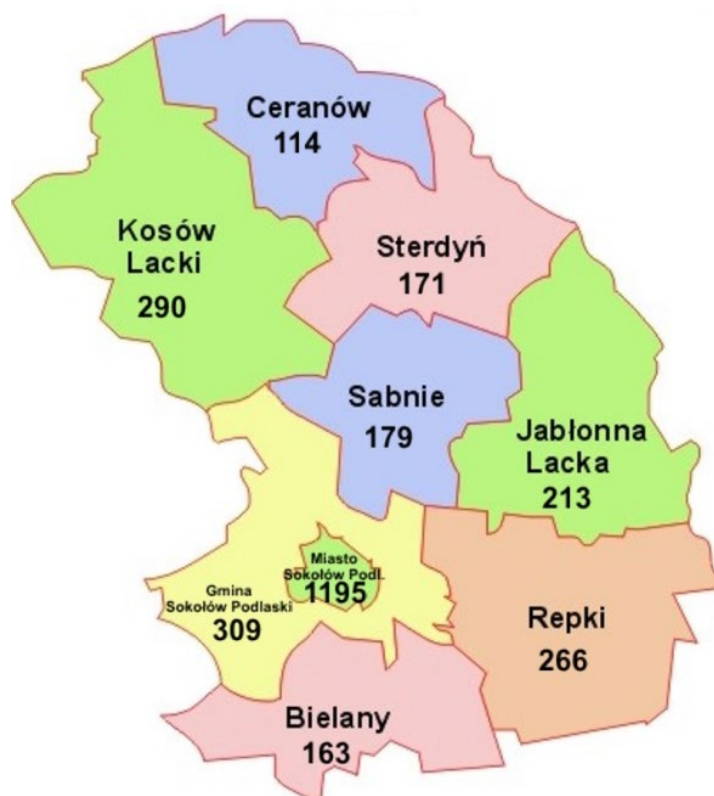
Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie działań Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim podejmowanych w celu zapobiegania i łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia, ukazania efektów tych działań, przybliżenie głównych problemów związanych z lokalnym rynkiem pracy i zjawiskiem bezrobocia w powiecie sokołowskim i mieście Sokołów Podlaski w 2013 roku, ze szczególnym uwzględnieniem stanu i struktury bezrobocia.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI I POWIATU SOKOŁOWSKIEGO

✓ *Obszar i ludność w powiecie*

Powiat Sokołowski jest położony w subregionie siedleckim, we wschodniej części województwa mazowieckiego. Pod względem obszarowym zalicza się do powiatów średnich zarówno w regionie jak i w skali całego kraju.

W granicach administracyjnych powiatu, który **zajmuje obszar 1 131,42 km²**, znajduje się 9 gmin: Bielany, Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń, Sokołów Podlaski, wraz z miastami - Sokołów Podlaski, Kosów Lacki.

Mapa powiatu sokołowskiego z podziałem na gminy z liczbą bezrobotnych na koniec 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS – 01 o rynku pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim

Powiat Sokołowski ma charakter typowo rolniczy. Znaczną powierzchnię gmin zajmują użytki rolne - 63% (81,273 ha) oraz użytki leśne 21%.

Teren powiatu w całości wchodzi w skład obszaru ekologicznego Zielone Płuca Polski, natomiast część lasów powiatu stanowi znaczną powierzchnię Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego.

Liczba ludności na **koniec grudnia 2012 roku** wyniosła **56 264 osoby** (50 osób/ 1 km²), w tym **28 382 kobiety**.

Z punktu widzenia sytuacji na lokalnym rynku pracy istotne są przedziały wiekowe mieszkańców określające zasoby siły roboczej:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku 0 – 17 lat) wyniosła 10 388 osób, w tym 5 085 kobiet;
- w wieku produkcyjnym, czyli tzw. potencjalne zasoby pracy (mężczyźni w wieku 18 – 64, kobiety w wieku 18 – 59 lat) wyniosła 34 686 osób, w tym 15 805 kobiet;
- w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej) wyniosła 11 190 osób, w tym 7 492 kobiety.

Z danych statystycznych wynika, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 62,2 w wieku nieprodukcyjnym, a na 100 mężczyzn przypada 101,8 kobiet.

W powiecie sokołowskim na koniec 2012 roku w zatrudnieniu pozostawało **9 999** osób, w tym **5 541** kobiet. Dane dotyczące zatrudnienia obejmują zatrudnionych wyłącznie na podstawie stosunku pracy.

Liczba pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki przedstawiała się następująco:

- przemysł i budownictwo – **3 995** osób;
- handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja – **2 244** osoby;
- pozostałe usługi – **3 364** osoby.

✓ **Podmioty gospodarcze w powiecie**

Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie sokołowskim znajdujących się w rejestrze REGON wg stanu na dzień 31.12.2012 roku wyniosła **3 868** (dane GUS). Przeważająca większość przedsiębiorców reprezentowała sektor prywatny, tj. 3 700 podmiotów).

Wśród zarejestrowanych przedsiębiorców dominującą grupę – **3 057** stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Ponadto w powiecie sokołowskim zarejestrowanych było **811** jednostek prywatnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w tym:

- 31 spółdzielni;
- 134 spółki handlowe, w tym 11 z udziałem kapitału zagranicznego;
- 198 spółek cywilnych;
- 172 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Liczba podmiotów gospodarczych w mieście Sokołów Podlaski zarejestrowanych w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2012 r. wynosiła **1 843** (dane GUS), w tym 68 podmiotów należało do sektora publicznego i 1 775 do sektora prywatnego.

Wśród zarejestrowanych przedsiębiorców dominującą grupę – **1 440** stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Ponadto w mieście Sokołów Podlaski zarejestrowanych było **403** jednostki prywatne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w tym:

- 17 spółdzielni;
- 83 spółki handlowe, w tym 7 z udziałem kapitału zagranicznego;
- 130 spółek cywilnych;
- 40 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

II. PRZEDMIOT DZIAŁANOŚCI POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W SOKOŁOWIE PODLASKIM

Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim realizuje zadania w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku (Dz.U. z 2013 r. poz. 674 z póź. zm.), jak też w innych aktach prawnych – w szczególności ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U. 2011 Nr 127, poz. 721 z póź. zm.).

Zadania realizowane przez tut. Urząd finansowane są przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej ze środków Funduszu Pracy - obliczonych algorytmem oraz pozyskiwanych z własnej inicjatywy z Europejskiego Funduszu Społecznego, rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej i innych Funduszy i źródeł.

Do zadań merytorycznych Urzędu należy obsługa osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców. Zadania te są wykonywane przez: rejestrowanie, wyrejestrowywanie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, przyznawanie i wypłacanie bądź wstrzymywanie lub zawieszanie prawa do zasiłków i innych należnych świadczeń oraz poszukiwanie odpowiednich kandydatów do pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim stawia duży nacisk na aktywizację osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W tym celu posługuje się ustawowym zestawem usług i instrumentów rynku pracy, do których należą: prace interwencyjne, roboty publiczne, organizowanie staży i szkoleń, oraz programów specjalnych, przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej i refundacji kosztów pracodawcom związanych z wyposażeniem/doposażeniem stanowisk pracy, dodatki aktywizacyjne, prace społecznie użyteczne, środki na integrację społeczną itd.

III. ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE URZĘDU

III.1. Zatrudnienie – polityka kadrowa

Osoby bezrobotne korzystające z naszej pomocy mają szczególne prawo domagania się od Powiatowego Urzędu Pracy przedstawienia im oferty zatrudnienia lub przynajmniej zbliżonej do zatrudnienia formy aktywizacji zawodowej bądź innej formy pomocy. Powiatowy Urząd Pracy nie może wobec takich oczekiwań pozostać bezczynny, a prowadzone przez nas pośrednictwo pracy musi przynieść widoczny rezultat, co z kolei rodzi konieczność zapewnienia odpowiedniej, wykwalifikowanej kadry pracowniczej, która na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła 25 osób zatrudnionych (w tym 2 osoby na zastępstwo).

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określiła kluczowe stanowiska pracy w publicznych służbach zatrudnienia. Są to pośrednicy pracy, doradcy zawodowi, specjaliści do spraw rozwoju zawodowego, specjaliści do spraw programów, liderzy klubów pracy. Na stanowiskach kluczowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim zatrudnionych było 11 pracowników, czyli 44 % ogółu zatrudnionych.

Wśród zatrudnionych przeważają pracownicy z wykształceniem wyższym i stanowią – 76 % zatrudnionych. Kolejne dwie grupy to pracownicy z wykształceniem średnim zawodowym oraz z wykształceniem policealnym – 24 %.

Struktura zatrudnienia pracowników według stażu pracy w służbach zatrudnienia przedstawiała się następująco:

- więcej niż 20 lat stażu pracy w publicznych służbach zatrudnienia – 24 % zatrudnionych,
- od 10 do 20 lat stażu pracy w publicznych służbach zatrudnienia – 16 % zatrudnionych,
- od 5 do 10 lat stażu pracy w publicznych służbach zatrudnienia – 48 % zatrudnionych,
- do 5 lat stażu pracy w publicznych służbach zatrudnienia – 12 % zatrudnionych.

Zatrudnienie pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim było finansowane ze środków budżetu oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (w ramach realizowanego projektu unijnego pod nazwą „Przyjazny urząd”).

Wymagania ustawodawcy w stosunku do urzędów pracy stale rosną. W dniu 12 grudnia 2011 roku ogłoszono zmianę rozporządzenia w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy. Wymaga się większej skuteczności i samodzielności m.in. w zakresie pozyskiwania środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, co również zmusza Urząd do zatrudniania pracowników posiadających wysokie kwalifikacje umożliwiające opracowywanie projektów zadaniowych dotyczących realizowanych przez Urząd zadań ustawowych.

W 2013 roku pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim doskonalili swoje kwalifikacje. Założone zadania dot. wzmocnienia kadrowego i kompetencyjnego oraz profesjonalizacji PSZ zostały w pełni zrealizowane. Wykorzystane zostały różne formy doształcania: szkolenia, kursy, warsztaty szkoleniowe, seminaria i konferencje a ich organizatorami były instytucje szkoleniowe. Tematyka szkoleń była bardzo różnorodna, dostosowana do potrzeb pracowników i dotyczyła:

- 1) Realizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w świetle aktualnie obowiązujących przepisów.
- 2) Zagadnień prawnych z zakresu: KPA, pomocy publicznej, finansów publicznych.
- 3) Zagadnień informatycznych.

- 4) Zagadnień finansowo-księgowych.
- 5) Zarządzania, administrowania i marketingu.
- 6) Realizacji zadań z zakresu Europejskiego Funduszu Społecznego.
- 7) Doskonalenia metod pracy – praca z osobami niepełnosprawnymi.
- 8) Współpracy publicznych służb zatrudnienia z agencjami zatrudnienia, instytucjami pomocy społecznej.

Pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim uczestniczyli również w szkoleniach organizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Filia w Płocku, Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej oraz Regionalny Ośrodek EFS w Siedlcach. Koszty tych szkoleń ponosili organizatorzy.

Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie zorganizował szkolenia z zakresu dokumentacji konkursowej, wniosku o płatność oraz zagadnień dotyczących sieci EURES.

Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Filia w Płocku zorganizował cykl szkoleń w ramach projektu pn. „Kompetentni w urzędzie” z zakresu: ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, emisji głosu i relaksacji, pracy z trudnym klientem. W szkoleniach tych wzięło udział 4 pracowników Urzędu.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej zorganizował 6 szkoleń, w których uczestniczyło 9 pracowników. Tematem szkoleń były zagadnienia z zakresu: ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, współpracy pomiędzy powiatowymi urzędami pracy a ośrodkami pomocy społecznej, kpa, zamówień publicznych, dyscypliny finansów publicznych. Dwóch pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim uczestniczyło w szkoleniach zorganizowanych przez Regionalny Ośrodek EFS w Siedlcach. Tematyka tych szkoleń dotyczyła końcowej kontroli projektu, ochrony danych osobowych w projektach PO KL oraz zasad rozliczeń projektów w ramach POKL.

III.2. Dialog społeczny i partnerstwo na rynku pracy

Polityka rynku pracy realizowana przez władze publiczne opiera się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, w szczególności w ramach:

1. działalności rad zatrudnienia;
2. partnerstwa lokalnego;
3. uzupełniania i rozszerzania oferty usług publicznych służb zatrudnienia przez partnerów społecznych i agencje zatrudnienia.

Skuteczne aktywizowanie lokalnego rynku pracy, promocja zatrudnienia oraz przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia wymaga kompleksowej współpracy wielu partnerów. Ustawa dopuszcza możliwość świadczenia tychże usług przez firmy prywatne, natomiast to na Urzędach spoczywa obowiązek ich koordynacji. Dotyczy to zarówno pośrednictwa pracy, szeroko rozumianej działalności doradczej i szkoleniowej pobudzającej i wspomagającej indywidualną aktywność i przedsiębiorczość, jak programów subsydiowanego zatrudnienia dających realną szansę podjęcia pracy. Polityka rynku pracy realizowana przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim opiera się na dialogu i współpracy z partnerami lokalnymi oraz Powiatową Radą Zatrudnienia, będącą organem opiniodawczo-doradczym Starosty Sokołowskiego.

W roku 2013 odbyło się 5 posiedzeń Powiatowej Rady Zatrudnienia, na których omawiano przedsięwzięcia zmierzające do pełnego i produktywnego zatrudnienia w Powiecie Sokołowskim, oceniano racjonalność gospodarowania środkami Funduszu Pracy, przyjęto sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim za rok 2012, opiniowano złożone wnioski dotyczące:

- nowych kierunków kształcenia w szkołach z terenu powiatu sokołowskiego;
- umorzenia należności z tytułu zwrotu przyznanych jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej.

III.3. Kontrole Urzędu

W 2013 roku w Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim był trzykrotnie kontrolowany.

W maju przeprowadzona została kontrola przez Archiwum Państwowe w Siedlcach. Kontrola dotyczyła przestrzegania przepisów kancelaryjno – archiwalnych oraz sprawdzenia wielkości zasobu, stanu uporządkowania, zachowania i zabezpieczenia zbioru dokumentacji przechowywanej w archiwum zakładowym.

W toku kontroli ustalono, iż większość przepisów kancelaryjno – archiwalnych jest przestrzegana. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- projekt instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego PUP należy przesłać do zatwierdzenia dyrektorowi Archiwum Państwowego w Siedlcach;
- dokumentację z lat 1990 – 2001 zakwalifikowaną obecnie do kategorii B25 odziedziczoną po Rejonowym Biurze Pracy z lat 1990 – 1992 i Rejonowym Urzędzie Pracy z lat 1993 – 1998 oraz własną Powiatowego Urzędu Pracy z lat 1999 – 2001 należy uporządkować i zaewidencjonować w sposób przewidziany dla materiałów archiwalnych.

Zalecenia pokontrolne zostały wykonane do dnia 30 grudnia 2013 roku.

W czerwcu kontrola zewnętrzna przeprowadzona została przez Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie. Dotyczyła prawidłowości wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w zakresie zgodności realizacji projektu z jego założeniami (zgodność z harmonogramem, umową o dofinansowanie projektu), sprawdzenie podjętych działań przez Beneficjenta w oparciu o zapisy wniosku o dofinansowanie projektu nr PO KL 06.01.02-14-014/10 „Przyjazny urząd”. Nieprawidłowości nie stwierdzono; odstąpiono od wydania zaleceń pokontrolnych.

We wrześniu przeprowadzona została kontrola problemowa w przedmiocie współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie działań podejmowanych na rzecz osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Kontrolę przeprowadził Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej. Nieprawidłowości nie stwierdzono; odstąpiono od wydania zaleceń pokontrolnych

Wizyty zewnętrzne przeprowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy

W 2013 roku przeprowadzono **352 wizyty zewnętrzne** w jednostkach, które podpisały umowy o organizację aktywnych programów rynku pracy. Dotyczyły one głównie prawidłowości wykorzystania środków Funduszu Pracy, tj.:

- **97** wizyt monitorujących z zakresu prawidłowości wykorzystania jednorazowych środków udzielonych bezrobotnym ze środków Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- **5** wizyt z zakresu prowadzenia szkoleń dla bezrobotnych pod kątem realizacji programu szkolenia i uczestnictwa bezrobotnych;
- **195** wizyt monitorujących z realizacji umów zawartych z pracodawcami w sprawie organizacji staży;
- **55** wizyt monitorujących związanych z przyznaniem kosztów refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

Zakres wizyt monitorujących obejmował sprawdzenie m.in.: warunków świadczenia pracy, zgodności zakupionego towaru lub sprzętu potwierdzonego fakturami ze stanem faktycznym, warunków szkolenia, bazy dydaktycznej, frekwencji czy wykorzystania przysługujących dni wolnych od pracy.

W wyniku wizyt monitorujących nie stwierdzono nieprawidłowości oraz nie wydano zaleceń pokontrolnych. Osoby kontrolowane posiadały aktualny wpis do ewidencji działalności gospodarczej i opłacały należne składki ZUS lub KRUS.

III.4. Informatyzacja obsługi rynku pracy

Z roku na rok organizacja pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim polepsza się i wzbogacana jest infrastrukturą informatyczną zarówno pod względem sprzętowym jak i oprogramowania.

Aby usprawnić pracę Urzędu, ograniczyć zbędną biurokrację i zminimalizować kolejki we wrześniu 2013 roku tutaj Urząd zainicjował i wdrożył **System Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej**. Do projektu przyłączyły się: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielanych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ceranowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonnie Lackiej, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosowie Lackim, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Repkach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sabniach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie, Centrum Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sterdyni.

SEPI - Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna pozwala na sprawne i bezpieczne udostępnianie uprawnionym podmiotom administracji publicznej (tj. GOPS/MGOPS/CPS) informacji dotyczących klientów Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim.

Podmioty korzystające z systemu mają możliwość uzyskania informacji na temat osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w szczególności okresu pozostawania w ewidencji PUP, otrzymywanych świadczeń oraz przebiegu aktywizacji zawodowej, przedłożonych propozycji pracy lub innych usług rynku pracy.

System pozwala na bezpieczną identyfikację użytkowników, zarządzanie uprawnieniami do dostępu i zakresu danych. Korzystający z SEPI potwierdzają wszystkie operacje w systemie, takie jak złożenie wniosku, wydanie zaświadczenia, z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Instytucje korzystające z SEPI, bez udziału klientów, otrzymują zaświadczenia niezbędne do ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz dodatku mieszkaniowego.

Koszty wdrożenia, uruchomienia platformy niezbędnych do wymiany informacji poniósł Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim ze środków Funduszu Pracy.

Ważną cechą systemu jest jego modułowość, pozwalająca na rozbudowę i przystępowanie sukcesywnie nowych użytkowników.

IV. REALIZACJA FORM POMOCY OSŁONOWEJ DLA OSÓB BEZROBOTNYCH

Zadania osłonowe związane z łagodzeniem skutków bezrobocia obejmują przede wszystkim czynności związane z bezpośrednią obsługą osób bezrobotnych a więc: rejestrację bezrobotnych i poszukujących pracy, wyłączenie z ewidencji, przyznawanie i wypłacanie uprawnionym zasiłków z tytułu pozostawania bez pracy, wydawanie decyzji administracyjnych i zaświadczeń.

IV.1. Rejestracja bezrobotnych i poszukujących pracy

Na koniec grudnia 2013 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaski **zarejestrowanych** było **2 900 osób bezrobotnych**. W grupie osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych znalazło się:

- **786 osób** bezrobotnych rejestrowanych po raz pierwszy;
- **2 330 osób** bezrobotnych rejestrowanych po raz kolejny.

Wśród wszystkich osób zarejestrowanych było:

- **1 696 osób** do 34 roku życia, co stanowiło 58,5 % ogółu bezrobotnych;
- **1 356 kobiet**, tj. 46,8 % ogółu bezrobotnych;
- **1 605 osób** bezrobotnych zamieszkałych na wsi czyli 55,3% ogółu zarejestrowanych;
- **1 440 osób** bezrobotnych bez wykształcenia średniego, 49,7 % ogółu bezrobotnych;
- **959 osób** bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego, tj. 33,1 % ogółu bezrobotnych;
- **721 osób** bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, tj. 24,9 %;
- **1 569 osób** długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających w rejestrze ponad 12 miesięcy, tj. 54,1 %.

IV.2. Świadczenia dla bezrobotnych

W powiecie sokołowskim zasiłek jest wypłacany przez okres 6 miesięcy, ponieważ stopa bezrobocia na naszym terenie w dniu 30 czerwca poprzedniego roku nie przekroczyła 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju. Zasiłek przez okres 12 miesięcy, zgodnie z ustawą, pobierają bezrobotni powyżej 50 roku życia, którzy spełniają jednocześnie warunki do nabycia prawa do zasiłku i posiadają co najmniej 20-letni staż pracy.

Na dzień 31.12.2013 r. do pobierania zasiłku dla bezrobotnych uprawnionych było **305 osób** (**10,5%** ogółu zarejestrowanych). Jest to o 56 osób mniej w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Wysokość podstawowego zasiłku dla bezrobotnych wynosiła **przez pierwsze trzy miesiące 823 zł brutto oraz 646,70 zł brutto w pozostałych miesiącach** – na podstawie art. 72 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013 r., poz. 674 późn. zm.).

Poza zasiłkiem dla bezrobotnych tut. Urząd przyznawał również stypendium: z tytułu odbywania stażu u pracodawcy, odbywania szkolenia oraz dodatki aktywizacyjne, w tym w 2013 roku:

- **294 osób** bezrobotnych nabyło prawo do wypłaty stypendium z tytułu odbywania stażu;
- **96 osób** bezrobotnych nabyło prawo do stypendium z tytułu odbywania szkolenia;

- **81 osób** bezrobotnych nabyło prawo do dodatku aktywizacyjnego z tytułu podjęcia pracy.

IV.3. Decyzje administracyjne i zaświadczenia

W analizowanym okresie wydano **7 624 decyzji administracyjnych**, w tym:

- **649** decyzji o uznaniu za osobę bezrobotną i przyznaniu prawa do zasiłku;
- **2 467** decyzji o uznaniu za osobę bezrobotną i odmowie przyznania prawa do zasiłku;
- **2** decyzje o odmowie uznania za osobę bezrobotną;
- **297** decyzji przyznających prawo do stypendium z tytułu stażu;
- **318** decyzji o utracie prawa do stypendium z tytułu stażu;
- **2 485 decyzji o utracie statusu osoby bezrobotnej;**
- **815** decyzji o utracie prawa do zasiłku z powodu maksymalnego okresu jego pobierania;
- **116** decyzji o przyznaniu prawa do stypendium z tytułu odbywania szkolenia;
- **116** decyzji o utracie prawa do stypendium szkoleniowego;
- **81** decyzji o przyznaniu dodatku aktywizacyjnego.

Spośród wydanych decyzji największy procent (32,6%) dotyczy decyzji o utracie statusu osoby bezrobotnej oraz decyzji o uznaniu za osobę bezrobotną i odmowie przyznania prawa do zasiłku (32,4%). Natomiast najmniejszy udział procentowy stanowią decyzje o przyznaniu prawa do stypendium z tytułu odbywania szkolenia.

W roku ubiegłym wpłynęło 29 odwołań od decyzji administracyjnych, z czego:

- 16 zostało rozpatrzonych we własnym zakresie w trybie art. 132 Kodeksu postępowania administracyjnego;
- 13 przesłano do organu II instancji w celu rozpatrzenia, ponieważ nie znaleziono podstaw do zmiany wydanej decyzji, decyzje te utrzymano w mocy.

W 2013 roku udzielono odpowiedzi na 189 pism i wniosków o udostępnienie danych ze zbiorów danych osobowych składanych głównie przez Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR, Policję, Prokuraturę, Sądy i Komornika.

W okresie od 01.01.2013 r. do 28.02.2013 r. pracownicy sporządzili i przesłali pocztą 1 184 informacji o dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy PIT-11 za rok 2012.

IV.4. Ubezpieczenia zdrowotne i społeczne

W ramach obsługi programu PŁATNIK do ZUS sporządzono **10 304 zgłoszeń i wyrejestrowań** na formularzach ZUS ZZA, ZUS ZUA, ZUS ZWUA, ZUS ZIUA.

Comiesięcznie sporządzane są deklaracje rozliczeniowe ZUS DRA i imienne raporty dla bezrobotnych uprawnionych do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego na formularzach ZUS RCA, ZUS RZA. Za 2013 rok sporządzono i wydano 4 533 raportów składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne RMUA dla bezrobotnych, którzy pobierali świadczenia w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim lub miały odprowadzaną składkę na ubezpieczenie zdrowotne oraz sporządzono 12 deklaracji na bieżąco i 220 deklaracji korekcyjnych oraz 99 sztuk dokumentów KOA (korekty od 1999 roku).

IV.5. Utrata statusu bezrobotnego i poszukującego pracy

W 2013 roku wydano **2 996 decyzji administracyjnych o wykreśleniu z ewidencji urzędu bezrobotnego**, w tym:

- 1 558 decyzji z powodu podjęcia pracy;
- 569 decyzji z powodu niestawienia się w celu potwierdzenia gotowości;
- 82 decyzje z powodu dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego;
- 80 decyzji z powodu nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego;
- 112 decyzji z innych powodów.

Najczęstszą przyczyną utraty statusu bezrobotnego było podjęcie pracy – **52%**, niestawienie się w celu potwierdzenia gotowości 19 %, a 2,7% zrezygnowało ze statusu na swój wniosek.

V. MONITORING RYNKU PRACY

W 2013 roku prowadzono stały monitoring sytuacji na rynku pracy. Podczas bieżącej pracy systematycznie pozyskiwano dane statystyczne, sporządzano zestawienia, sprawozdania i informacje. Sprawozdania w ujęciu miesięcznym, kwartalnym i półrocznym były przekazywane do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie oraz do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie.

Informacje o stanie i strukturze bezrobocia w powiecie w poszczególnych miesiącach umieszczane są na stronie internetowej www.pup.sokolowpodl.pl.

Analiza struktury i poziomu bezrobocia w powiecie sokołowskim uwidacznia wiele istotnych problemów, które wpływają na możliwości realizowania przez urząd zadań ustawowych, w szczególności związanych z aktywizacją zawodową zarejestrowanych osób.

V.1. Poziom, stopa i dynamika bezrobocia

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim w końcu grudnia 2013 roku wyniosła **2 900 osób** i była o 120 osób większa w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Osoby z prawem do zasiłku stanowiły **13%** (361 osób) ogółu zarejestrowanych.

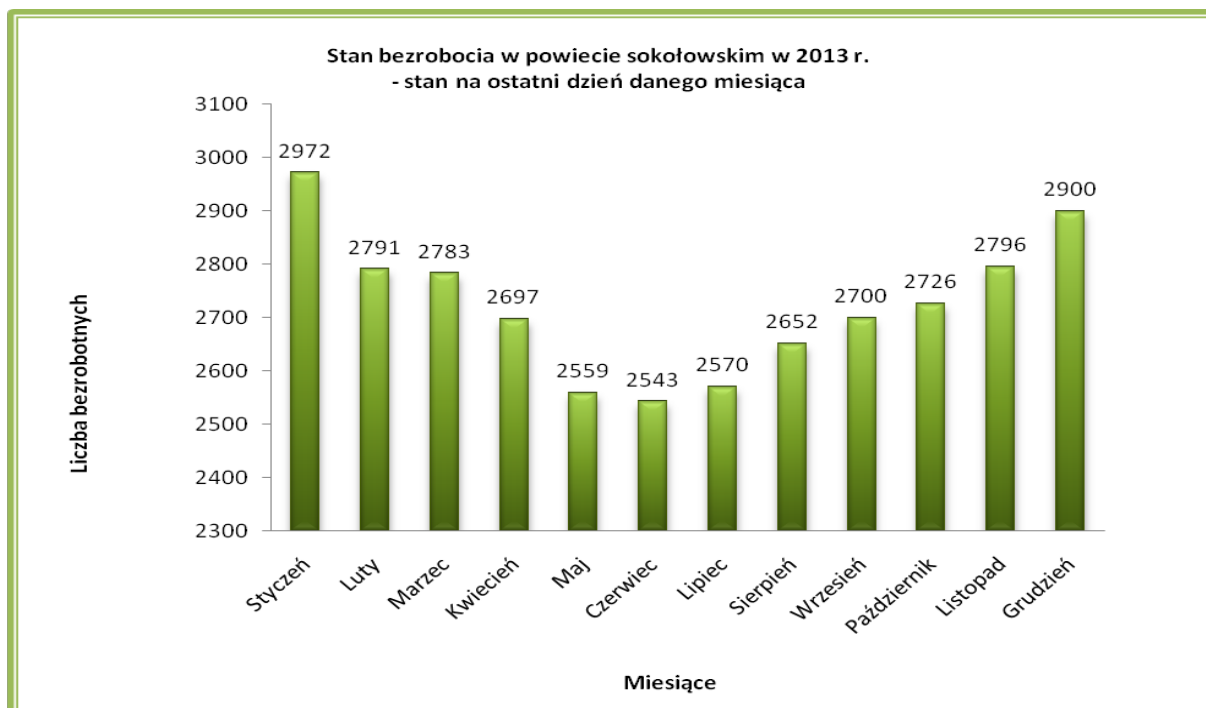
Oprócz osób bezrobotnych, urząd pracy obsługuje osoby poszukujące pracy.

Poszukujący pracy to osoba, poszukująca zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy określonej w ustawie, zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy.

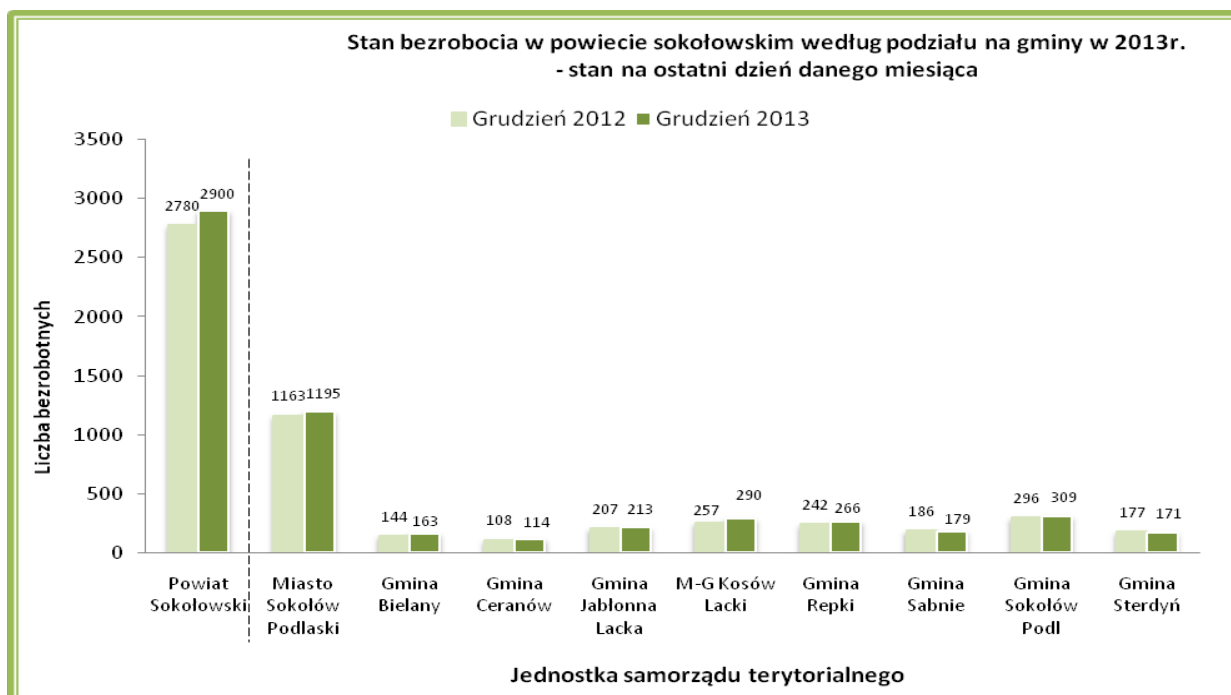
Na koniec grudnia 2013 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim zarejestrowanych było **63 osoby poszukujące pracy**, z czego 58,7% stanowiły kobiety. W ciągu roku liczba osób poszukujących pracy wzrosła o 13 osób.

Największy poziom bezrobocia odnotowano na początku roku, na koniec stycznia zarejestrowanych było 2 972 osoby bezrobotne, stopniowo poziom ten malał i najmniejszą wartość osiągnął w miesiącu czerwcu, kiedy liczba bezrobotnych spadła i wyniosła 2 543 osoby. W drugiej połowie 2013 roku następował stopniowy wzrost liczby bezrobotnych, gdzie w grudniu zanotowano 2 900 osób.

Na początku roku rejestrują się osoby zatrudnione przy pracach sezonowych, między innymi wykonujące prace w zawodach budowlanych i wówczas następuje wzrost liczby rejestrujących się osób. Na wiosnę ponownie osoby te podejmują pracę, rozpoczynają się roboty publiczne, część bezrobotnych podejmuje prace sezonowe i wówczas liczba zarejestrowanych bezrobotnych spada. Od lipca, kiedy rejestrują się absolwenci następuje niewielki wzrost liczby bezrobotnych, po czym ponownie od jesieni zwiększyła się liczba rejestrujących się.

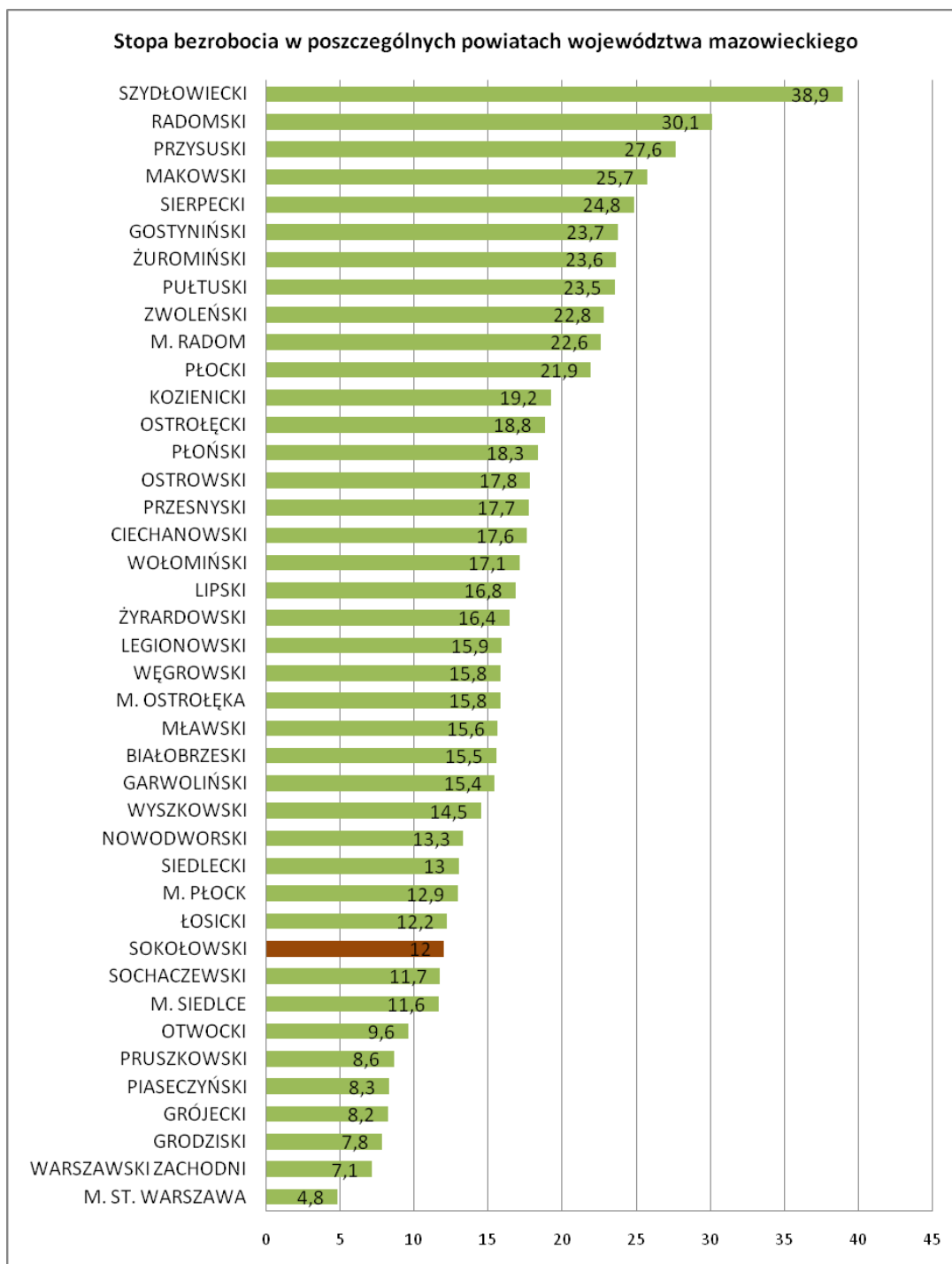
Trudną sytuację na rynku pracy odzwierciedla **wskaźnik stopy bezrobocia**. Jest to wyrażony w procentach stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby cywilnej ludności aktywnej

zawodowo, czyli pracujących i bezrobotnych (bez osób odbywających czynną służbę zawodową oraz pracowników resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych) według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

Miernik ten obliczany jest przez Główny Urząd Statystyczny.

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2013 r. w stosunku do czynnych zawodowo wyniosła dla:

- dla powiatu sokołowskiego wynosiła **12%**;
- dla województwa mazowieckiego **11%**;
- dla kraju **13,4%**.

Stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach woj. mazowieckiego. Stan na dzień 31.12.2013 r.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W porównaniu do sytuacji sprzed roku wysokość tego wskaźnika wzrosła o 0,4 punktu procentowego dla Powiatu, dla województwa 0,2%, natomiast dla kraju utrzymała się na takim samym poziomie i wyniosła 13,4%.

Niższą stopę bezrobocia na obszarze województwa mazowieckiego odnotowano w podregionie warszawsko-wschodnim w powiecie otwockim i podregionie warszawsko-zachodnim w powiatach: sochaczewski, grodziski, grójecki, piaseczyński, pruszkowski i warszawski zachodni).

Pod względem liczby zarejestrowanych bezrobotnych powiat sokołowski znajduje się na 5 pozycji w województwie mazowieckim licząc od najniższej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w województwie.

Zbiorowość zarejestrowanych bezrobotnych podlega ciągłym zmianom. Powiększa się liczba osób, które stają się bezrobotnymi po raz pierwszy, bądź też zostają nimi ponownie po krótkotrwałym zatrudnieniu. Z drugiej zaś strony z ewidencji bezrobotnych wyłącza się osoby, które znalazły pracę bądź też z innych powodów utraciły status bezrobotnego.

Dane o napływie i odpływie ujmowane są w bilansie bezrobotnych będących częścią miesięcznego sprawozdania o rynku pracy. Napływ bezrobotnych podlega na przestrzeni roku wahaniom. Z reguły najwięcej rejestracji występuje w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Takie tendencje w kształtowaniu się płynności bezrobocia wynikają przede wszystkim z sezonowości gospodarki i pojawiają się rokrocznie. Najtrudniejsza sytuacja na rynku pracy występuje w miesiącach jesienno – zimowych, natomiast w okresie wiosenno - letnim, kiedy zostają uruchamiane prace sezonowe, głównie w budownictwie, liczba osób pozostających bez pracy ulega obniżeniu.

W 2013 roku zarejestrowano ogółem 3 116 osób, a więc o 26 osób więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Największy przyrost bezrobocia przyniósł miesiąc styczeń – 346 osób (w tym 260 osób bez prawa do zasiłku).

Wśród nowo zarejestrowanych **po raz pierwszy status bezrobotnego uzyskało 786 osób**, tj. 25,2% ogółu nowo zarejestrowanych. Po raz kolejny do ewidencji osób bezrobotnych powróciło 2 330 osób (74,8%).

Osoby, które **dotychczas nie pracowały** stanowiły 27,2% nowych rejestracji (847 osób). Przyczyną rejestracji tych osób była m.in. chęć uzyskania świadczeń zdrowotnych.

Spośród nowo zarejestrowanych bezrobotnych kobiety stanowiły 43,9% (1 369 osób), zaś bezrobotni bez prawa do zasiłku stanowili 79,2% (2 467 osób).

Odpływ bezrobocia stanowią osoby, które w danym okresie sprawozdawczym zostały z różnych powodów wyłączone z ewidencji bezrobotnych. Ogółem w ciągu 12 miesięcy 2013 roku z ewidencji bezrobotnych **wyłączono 2 996 osób**, tj. o 168 osób więcej niż 2012 roku.

		do 31.12.2010	do 31.12.2011	do 31.12.2012	do 31.12.2013
Liczba wyrejestrowanych, w tym z powodu:		3513	2 710	2828	2 996
podjęcia pracy:	liczbowo	1 459	1531	1414	1558
	%	53,8	43,6	50	52
niesubsydiowanej		1184	1 334	1105	1264
subsydiowanej		347	125	290	294
w tym	prace interwencyjne	29	142	113	98
	roboty publiczne	33	49	65	57
	podjęcie działalności gospodarczej	35	105	58	81
	doposażenie stanowiska pracy	13	49	50	57
	inne formy	15	2	4	1
rozpoczęcia stażu		369	126	226	294
rozpoczęcia przygotowania zawodowego		0	0	0	0
rozpoczęcia szkolenia		369	30	168	96
rozpoczęcia prac społecznie użytecznych		157	110	109	119

Z powodu podjęcia pracy wyłączono 1 558 bezrobotnych (52% wszystkich wyłączeń). Pracę niesubsydiowaną podjęło 1 264 osoby (81,1% wszystkich podjęć pracy), natomiast pracę subsydiowaną 294 osoby (18,9%).

Drugą istotną przyczyną wyłączenia z ewidencji bezrobotnych było **nie potwierdzenie gotowości do podjęcia pracy – 569 osób** (19% ogółu wyłączonych). W grupie tej znajdują się również osoby, które podjęły prace i z opóźnieniem powiadomiły o tym fakcie Urząd.

Inne powody wyłączenia bezrobotnych z ewidencji:

- rozpoczęcie szkolenia – **96 osób (3,2%);**
- skierowanie na staż – **294 osoby (9,8%);**
- nabycie praw emerytalnych – **26 osób (0,9%);**
- podjęcie nauki w systemie dziennym – **16 osób (0,5%);**
- inne (przejęcie gospodarstwa rolnego, służba wojskowa) – **112 osób (3,7%).**

Wymiernym wskaźnikiem relacji pomiędzy wielkością napływu i odpływu z bezrobocia jest wskaźnik płynności rynku pracy wyrażający się w procentach (stosunek liczby bezrobotnych podejmujących pracę do liczby nowo zarejestrowanych w tym okresie). Należy podkreślić, że tendencje rosnące płynności rynku pracy wykazane są w miesiącach od lutego do maja.

V.2. Struktura bezrobocia

Charakterystyczną cechą bezrobocia, niezależnie od tendencji występujących w kształtowaniu się ogólnej liczby bezrobotnych w poszczególnych latach, jest utrzymywanie się niekorzystnych cech w strukturze bezrobocia, do których w szczególności należy **wysoki udział w ogólnej liczbie bezrobotnych osób młodych, długotrwale bezrobotnych, osób bezrobotnych o niskim poziomie wykształcenia.**

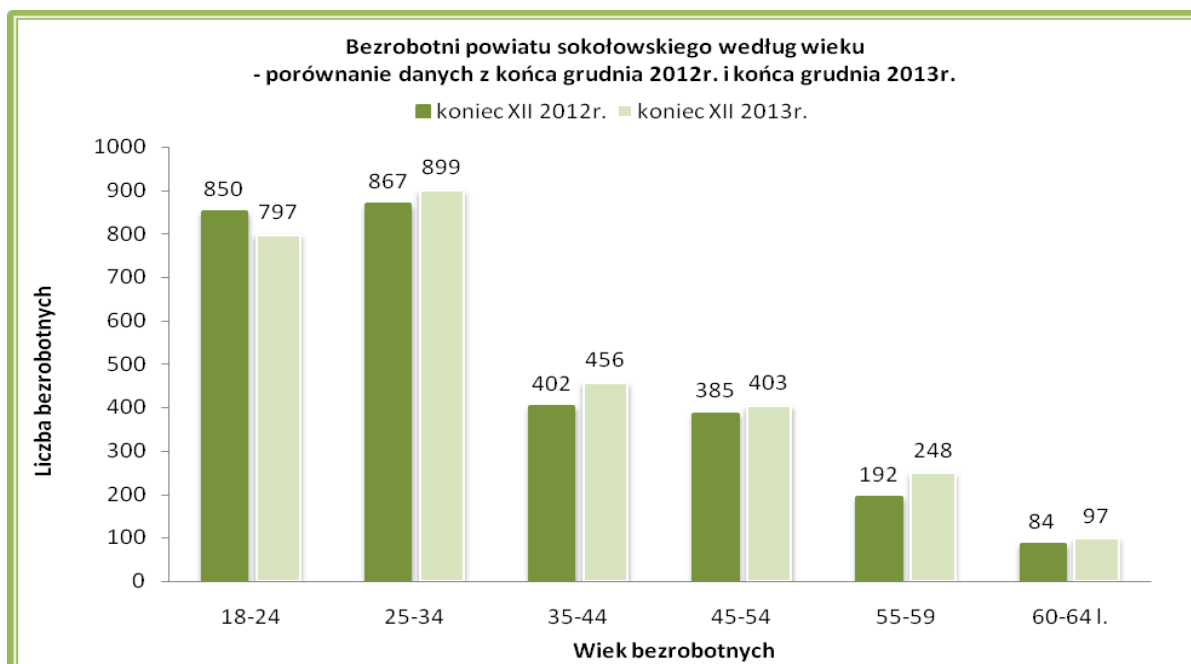
V.2.1. Bezrobotni według wieku

Wiek to cecha demograficzna, która jest istotnym czynnikiem decydującym o atrakcyjności pracownika na rynku pracy.

Analiza struktury bezrobocia pod kątem wieku wskazuje, że dominującą grupą osób pozostających bez pracy są ludzie młodzi. Uwzględnienie wieku bezrobotnych jest bardzo istotne bowiem w zupełnie innej sytuacji są młodzi ludzie, którzy ukończyli szkołę i poszukują pracy a innej osoby starsze, które ją utraciły.

Sokołowski rynek pracy ma niewiele ofert zatrudnienia dla ludzi młodych, często bez doświadczenia zawodowego. Trudności ze znalezieniem pracy ma wielu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, a szczególnie tych, którzy nie są zainteresowani pracą w zawodzie wyuczonym. Tymczasem na naszym terenie brak jest dużych zakładów produkcyjnych, które oferowałyby zatrudnienie przy pracach prostych. Należy również wskazać, że wiele problemów wynika z braku motywacji i zachowania biernej postawy zawodowej. Zaobserwowany w ostatnich latach wzrost bytu wielu rodzin spowodował u ludzi młodych wzrost wygórowanych aspiracji i oczekiwań, które nie odpowiadają posiadanym kwalifikacjom czy umiejętnościom zawodowym.

W końcu 2013 roku najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25 – 34 lat – 899 osób, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 31%.

Liczną grupę stanowiły również osoby w wieku 18 – 24 lata – 27,5% ogółu bezrobotnych (797 osób). Doświadczenie zawodowe osób do 24 roku życia jest bardzo niskie, zaś kompetencje trudniejsze do rozpoznania niż w przypadku ludzi, którzy mają już za sobą pewną karierę zawodową, a to oddziałuje negatywnie na ich sytuacje na rynku pracy.

Osoby bezrobotne w wieku 35 – 44 lata stanowiły 15,7% (456 osób), natomiast w wieku 45 – 54 lata stanowiły 13,8% (403 osoby). Najmniej liczne grupy stanowiły osoby w wieku 55 – 59 lat – 8,6% (248 osób) oraz w wieku powyżej 60 roku życia – 3,3% (97 osób). Wśród pracodawców nadal silne jest przekonanie, że osoba 50+ ma niskie kwalifikacje i wykształcenie, złe nawyki zawodowe, często choruje, nie chce się uczyć, jest nieproduktywna i roszczeniowa a jej utrzymanie wiąże się ze znacznymi kosztami. Stereotypy te są powszechne nie tylko wśród pracodawców, lecz także wśród samych zainteresowanych. Niska samoocena osób 50+ jest źródłem ich bierności zawodowej.

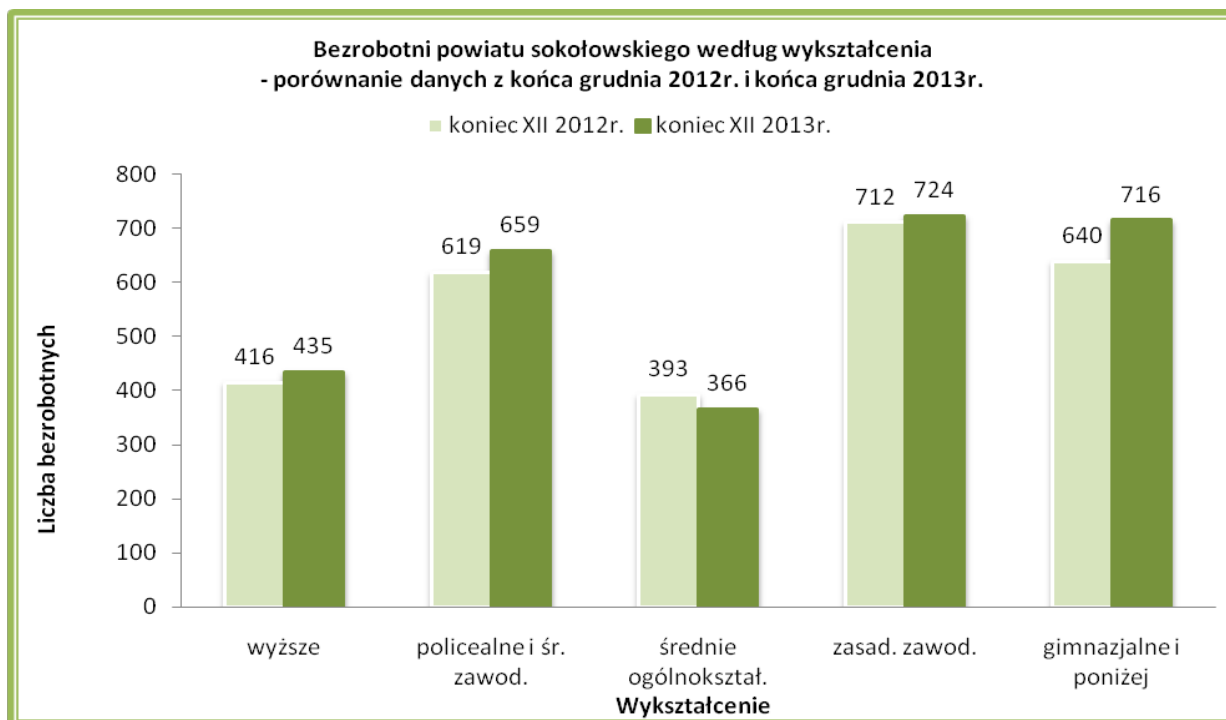
Najwięcej osób młodych zarejestrowanych w Urzędzie pochodziło z terenu Miasta Sokołów Podlaski.

Ponad **60,2%** osób do 25 roku życia dotychczas nie pracowało zawodowo. Częściowo jest to wynik ograniczeń rynku pracy, ale należy również zauważyć, że duży odsetek młodych ludzi rezygnuje z aktywności zawodowej z uwagi na kontynuowanie nauki lub podejmowanie okresowego zatrudnienia u pracodawców zagranicznych (najczęściej niesformalizowanego).

V.2.2. Bezrobotni według wykształcenia

Przyczyną trudności z wejściem na rynek pracy może być nieodpowiednie wykształcenie. Często dochodzi do przypadkowego wyboru szkoły i przyszłego zawodu. Uzyskane umiejętności i typ wykształcenia, a w konsekwencji zawód wyuczony, mogą mieć decydujący wpływ na to, ile czasu trzeba będzie potem poświęcić na znalezienie zatrudnienia. Formalnie absolwenci wchodzący na rynek pracy są coraz lepiej wykształceni, jednak bardzo często oznacza to jedynie uzyskanie podstawowych kwalifikacji zawodowych. Coraz bardziej doceniane są zawody z grupy specjalistów i różne formy zdobywania dodatkowych umiejętności. Pracodawcy do zatrudnienia poszukują nie tylko osób, które są wykształcone ale posiadają również umiejętności, a także określony staż pracy czyli doświadczenie zawodowe - są to główne czynniki wpływające na długość okresu pozostawania bez pracy. Im wyższe wykształcenie, większe umiejętności oraz dłuższy staż pracy tym szanse na znalezienie pracy przez daną osobę są znacznie większe. Osoby takie nie tylko mają większe szanse na rynku pracy, ale także skraca się ich długość pozostawania bez jakiegokolwiek zatrudnienia.

Podkreślenia wymaga jednak fakt, że wraz ze zwiększeniem się liczby wyższych uczelni w Polsce, rozszerzeniem oferty edukacyjnej i łatwiejszym dostępem absolwentów szkół średnich do kontynuowania nauki zarówno na studiach zawodowych jak i magisterskich oraz wyższymi oczekiwaniami i ambicjami młodzieży w porównaniu do poprzednich lat znacznie zwiększyła się liczba studentów uczelni wyższych i absolwentów legitymujących się wykształceniem wyższym. Na koniec 2013 roku wykształceniem wyższym legitymowało się 15% bezrobotnych (435 osób).

Większość bezrobotnych rejestrujących się w urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych to osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (odpowiednio 24,9% i 24,7% w ogólnej liczbie zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 roku). Obie te populacje stanowiły łącznie 49,6% ogólnej liczby bezrobotnych. Świadectwem ukończenia szkół policealnych i średnich zawodowych legitymowało się 22,7% ogółu bezrobotnych, średnich ogólnokształcących 12,6%.

Od kilku lat w zgłaszanych przez pracodawców wymaganiach stanowiskowych często wykształcenie na poziomie średnim określane jest, jako jeden z podstawowych warunków zatrudnienia.

Prawie 24,7% ogółu bezrobotnych (tj. 721 osób) nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu (poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem umożliwiającym pracę na danym stanowisku). Do grupy tej zaliczają się osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz gimnazjalnym i niższym.

W szczególnie trudnej sytuacji są osoby posiadające wykształcenie wyższe, dla których nasz lokalny rynek pracy nie dysponuje wolnymi miejscami pracy, zgodnymi z ukończonymi kierunkami studiów. Na koniec 2013 roku odsetek osób bez doświadczenia z wykształceniem wyższym wynosił 17%.

Struktura osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia w 2013 roku

	Ogółem	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i niższe
Miasto Sokołów Podlaski	1 195	213	282	153	285	262
Gmina Sokołów Podlaski	309	43	62	43	69	92
Gmina Bielany	163	26	31	15	45	46
Gmina Ceranów	114	12	21	16	31	34
Gmina Jabłonna Lacka	213	32	46	23	55	57
Miasto i Gmina Kosów Lacki	290	31	63	46	73	77
Gmina Repki	266	44	61	37	61	63
Gmina Sabnie	179	13	50	18	60	38
Gmina Sterdyń	171	21	43	15	45	47
Razem Powiat	2 900	435	659	366	724	716

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 1 do sprawozdania MPiPS – 01 o rynku pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim

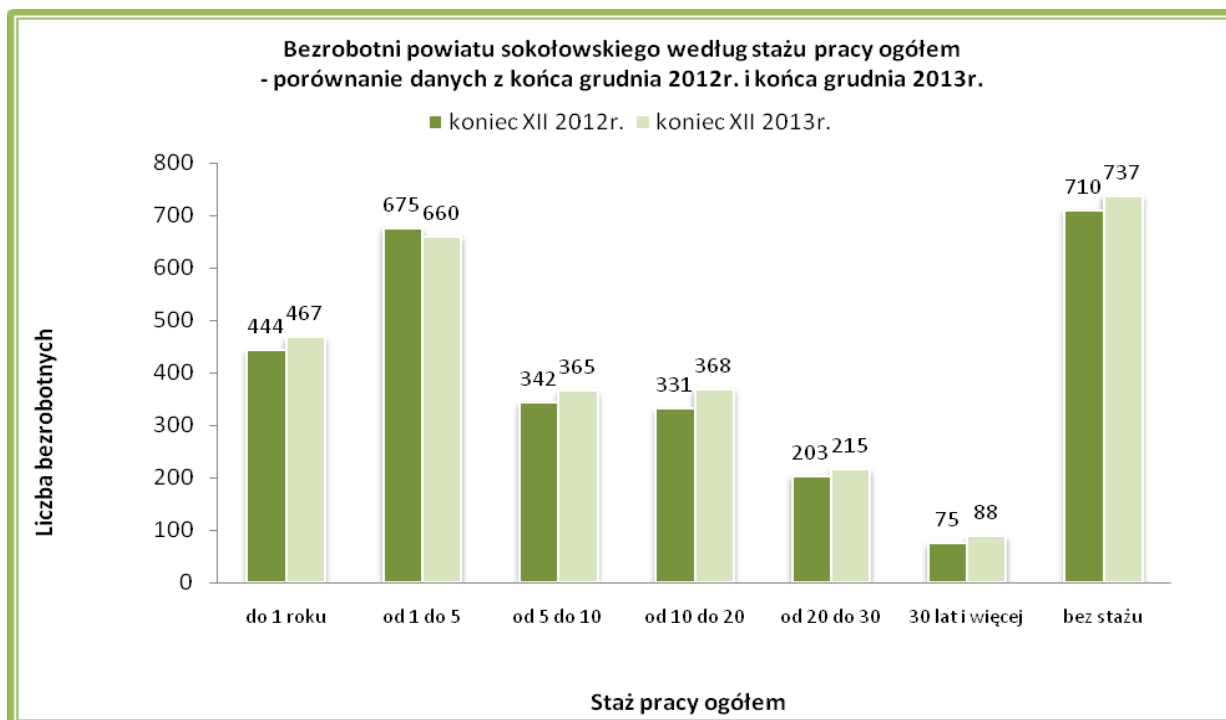
V.2.3. Bezrobotni według stażu pracy

Trudności z podjęciem zatrudnienia mają przede wszystkim osoby bez doświadczenia zawodowego, które jeszcze nie pracowały. Doświadczenie zawodowe jest niezwykle istotnym kryterium wyboru pracownika, a jego brak jest dużym problemem dla młodych osób wkraczających na rynek pracy.

W strukturze osób bezrobotnych na koniec grudnia 2013 roku najliczniejszą kategorię stanowiły osoby bez stażu pracy – **737** bezrobotnych (25,4%), w tym 392 kobiety, oraz osoby posiadające staż pracy od 1 roku do 5 lat – **660** osoby bezrobotne (22,8 %), w tym 292 kobiet. Ponadto dużą grupę osób stanowili bezrobotni ze stażem pracy do 1 roku – **467** osób (16,1%), w tym 262 kobiety.

Szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, które utraciły pracę po kilkudziesięciu latach pracy w jednym zakładzie. Bezrobotni ze stażem pracy od 20 do 30 lat stanowili 7,4% (215 osób) oraz powyżej 30 lat – **88** osób (3%).

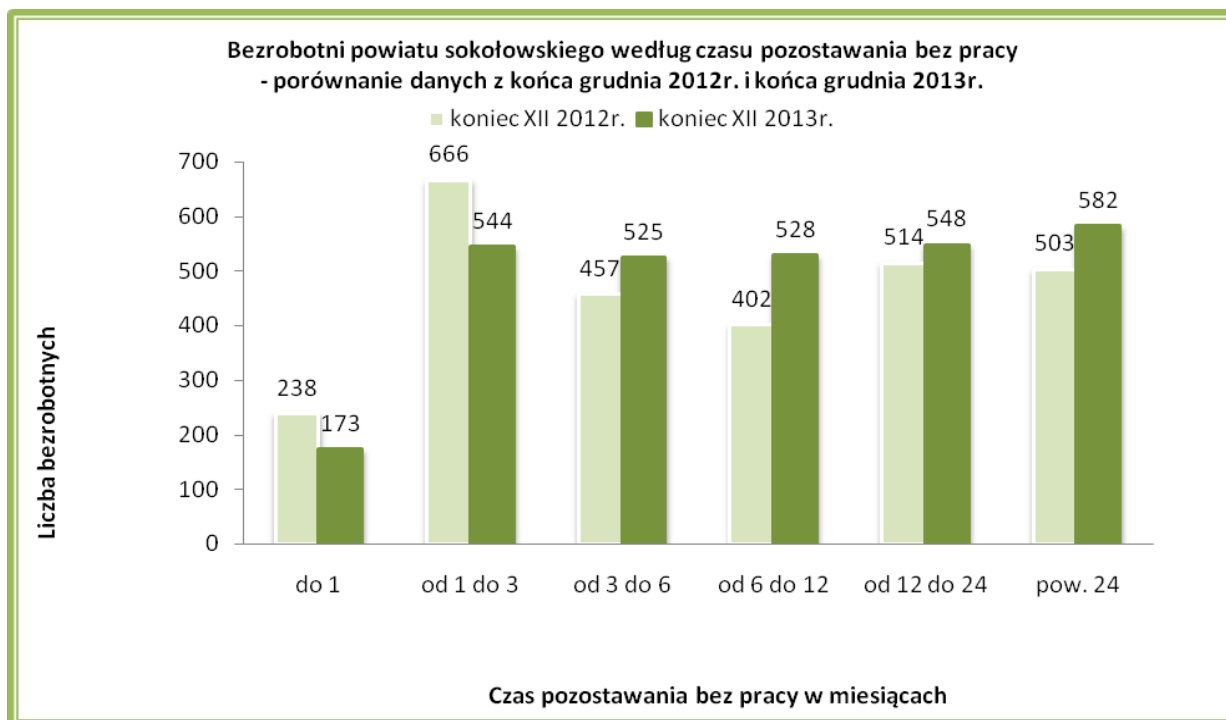

V.2.4. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Istotnym czynnikiem określającym sytuację bezrobotnego na rynku pracy jest okres pozostawania bez pracy – im jest on dłuższy tym bardziej maleją szanse na znalezienia pracy. Jeżeli pozostawanie bez pracy trwa dłużej niż rok, mówi się o bezrobociu długotrwałym. Stąd w statystyce bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy istotnym jest określenie poziomu bezrobocia długotrwałego.

Długi okres pozostawania bez pracy utrudnia podejmowanie decyzji związanych z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych. Często dezaktualizacja informacji o kwalifikacjach i umiejętnościach zmniejsza szanse na podjęcie zatrudnienia. Również pojawiająca się apatia i zniechęcenie powodują obniżenie poziomu aktywności wśród bezrobotnych i chęć do zmiany swojej sytuacji. Jeśli osoby długotrwale bezrobotne dodatkowo korzystają ze świadczeń opieki społecznej, często skutkuje to przyzwyczajeniem się do sytuacji, w której środki na zabezpieczenie potrzeb życiowych ma zapewnić dana instytucja.

Na koniec 2013 roku w ewidencji urzędu figurowało **1 569** osoby długotrwale bezrobotnych (tj. 54,1% ogółu). Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy do 3 m-cy w końcu grudnia 2013 roku kształtowała się na poziomie 544 osób, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych wynosił 18,8%. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych było z Miasta Sokołów Podlaski oraz Gminy Sokołów Podlaski.

Odnotowuje się większy zasięg bezrobocia długotrwałego wśród kobiet niż wśród mężczyzn (50% długotrwanie bezrobotnych stanowią kobiety – 784 osoby).

Warto zwrócić uwagę, iż udział długotrwanie bezrobotnych rośnie z ich wiekiem. Najbardziej narażone na długotrwałe pozostawanie bez pracy są osoby starsze, co potwierdzają dane statystyczne. Najwyższy udział pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych występuje wśród bezrobotnych w wieku 25 – 34 lata, gdzie w końcu 2013 roku wyniósł 17,6%.

Najmniejsze szanse na rynku pracy mają również osoby legitymujące się najniższym poziomem wykształcenia i także te osoby najdłużej oczekują na podjęcie zatrudnienia. Wraz z podnoszeniem się poziomu wykształcenia odnotowuje się zmniejszenie odsetka osób długotrwanie bezrobotnych – wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej wyniósł on 14,9%, natomiast wśród osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni – 7,1%. Wyjątek stanowią osoby z wykształceniem ogólnokształcącym – w grupie tej odnotowano wskaźnik 6,7% ogółu bezrobotnych.

V.2.5. Bezrobotni według płci

Na koniec 2013 roku kobiety stanowiły **46,8%** ogółu bezrobotnych (tj. **1 356 osób**). Wśród bezrobotnych kobiet:

- **42,1%** nie posiadała prawa do zasiłku;
- **25,5%** zamieszkiwało na wsi;
- **13,5%** dotychczas nie pracowało;
- do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy należy zaliczyć kobiety:
  - *do 25 roku życia* – 397 kobiet (29,3% ogółu bezrobotnych kobiet);
  - *długotrwanie bezrobotne* – 784 kobiet (57,8% ogółu bezrobotnych kobiet);

- *które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka* – 302 kobiety (22,3% ogółu bezrobotnych kobiet);
- *powyżej 50 roku życia* – 196 kobiet (14,5% ogółu bezrobotnych kobiet);
- *bez kwalifikacji zawodowych* – 374 kobiety (27,4% ogółu bezrobotnych kobiet);
- *bez doświadczenia zawodowego* – 512 kobiet (37,8% ogółu bezrobotnych kobiet);
- *bez wykształcenia średniego* – 514 kobiet (37,9% ogółu bezrobotnych kobiet);
- *samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia* – 163 kobiety (12% ogółu bezrobotnych kobiet);
- *niepełnosprawne* – 73 kobiety (5,4% ogółu bezrobotnych kobiet).

W roku 2013 pracę podjęło **705** kobiet. Stanowiły one 45,3% ogółu bezrobotnych, którzy podjęli pracę w tym okresie.

W odniesieniu do poprzedniego roku liczba bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 23 osoby. W grudniu 2012 roku bezrobotne kobiety stanowiły 47,9% ogółu bezrobotnych.

Oferta zatrudnienia skierowana do kobiet była zdecydowanie mniej atrakcyjna niż w przypadku mężczyzn. Właściwie handel jest jedynym obszarem, gdzie powstaje wiele stanowisk pracy dla kobiet. W trudnej sytuacji są kobiety, które nie posiadają kwalifikacji zawodowych z uwagi na fakt, że w naszym regionie nie ma zlokalizowanych dużych zakładów produkcyjnych, które mogłyby zatrudniać kobiety przy prostych pracach.

Również kobiety wykształcone, posiadające kompetencje zawodowe do wykonywania wielu zawodów mają problem ze znalezieniem pracy. Objęte są one aktywizacją zawodową, w wyniku której najczęściej znajdują pracę w subsydiowanych formach zatrudnienia, których organizatorami są jednostki samorządu terytorialnego.

Obserwujemy również trudności z powrotem na rynek pracy kobiet po okresie długotrwałej bierności zawodowej spowodowanej urlopami macierzyńskimi i wychowawczymi. Jeśli taka sytuacja trwała wiele lat, najczęściej pracę rozpoczyna się od sporządzenia bilansu kompetencji i oczekiwań, a następnie sporządzenia planu działań uwzględniającego uczestnictwo w szkoleniu z zakresu aktywnego poszukiwania pracy.

V.2.6. Bezrobotni zamieszkali na wsi

Ze względu na przewagę terenów wiejskich w powiecie sokołowskim, struktura lokalnego bezrobocia charakteryzują się dominacją osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi.

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich na koniec grudnia 2013 roku w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się o 76 osób i wyniosła **1 605 osób** (w tym 739 kobiet) – **55,3%** ogółu zarejestrowanych. W tej grupie 91,4% osób nie posiadało prawa do zasiłku tj. 1 467 osób.

Z powodu podjęcia pracy wyłączono z ewidencji 862 osoby zamieszkałe na wsi. Stanowili oni 55,3% ogółu bezrobotnych wyrejestrowanych w 2013 roku z powodu podjęcia pracy. W omawianym okresie zarejestrowano 1 703 osoby zamieszkałe na wsi tj. 54,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Podkreślenia wymaga fakt, że liczebność bezrobotnych zamieszkałych na wsi wykazywała tendencję spadkową od miesiąca kwietnia do miesiąca sierpnia. Przyczyną zaistniałego zjawiska był wzrost zapotrzebowania na pracowników posiadających zawody rolnicze i inne związane

z wykonywaniem pracy w rozpoczynającym się sezonie wiosenno - letnim w rolnictwie, budownictwie i innych.

Niski poziom kwalifikacji mieszkańców wsi jest istotnym czynnikiem determinującym wysokie bezrobocie. Wynika ono z przeciętnie gorszego dostępu do edukacji na obszarach wiejskich, natomiast trudna sytuacja dochodowa rodzin wiejskich ogranicza możliwości kształcenia młodzieży wiejskiej w dużych ośrodkach oddalonych od miejsca zamieszkania. Bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich z wykształceniem poniżej średniego było więcej niż w mieście, natomiast udział bezrobotnych mieszkańców wsi z wykształceniem wyższym utrzymuje się na tym samym poziomie co w mieście.

V.2.7. Bezrobotni bez prawa i z prawem do zasiłku

Dużym problemem sokołowskiego rynku pracy jest mała liczba bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku. W powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim na koniec grudnia 2013 roku spośród ogólnej liczby bezrobotnych z prawem do zasiłku zarejestrowanych było 305 osób, tj. 10,5% ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do grudnia 2012 roku liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku zmniejszyła się o 56 osób.

Zauważalny jest stały spadek liczby bezrobotnych pobierających zasiłki w stosunku do liczby zarejestrowanych. Jest to spowodowane, podejmowaniem krótkotrwałego zatrudnienia na podstawie umów cywilno-prawnych bez odprowadzania, wymaganych przez ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, należnych składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy.

Zaznaczyć należy, że istnieje znaczna dysproporcja pomiędzy odsetkiem bezrobotnych kobiet i mężczyzn posiadających prawo do zasiłku. **Prawo do zasiłku posiadało 44,6% bezrobotnych kobiet oraz 55,4% bezrobotnych mężczyzn.**

V.2.8. Bezrobotni według zawodów

Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim w końcu 2013 roku sklasyfikowani zostali ze względu na posiadany zawód, do którego wykonywania mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu, bądź odpowiednim stażem pracy w danym zawodzie.

W końcu grudnia 2013 roku wśród zarejestrowanych bezrobotnych **2 128 osób posiadało zawód** (specjalność), tj. 72%. Na czele rankingu zawodów i specjalności bezrobotnych niezmiennie pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmują *sprzedawcy* – 240 osób. Ponadto do zawodów najczęściej reprezentowanych przez bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim należą: *robotnik budowlany, ślusarz, sprzedawca biurowa*.

Największy napływ do bezrobocia w 2013 roku odnotowano w następujących zawodach:

1. sprzedawca – 207 osób;
2. robotnik budowlany – 94 osoby;
3. ślusarz – 65 osób;

4. kierowca samochodu ciężarowego – 63 osoby.

W ewidencji bezrobotnych zarejestrowane są również osoby bez zawodu. Grupa bezrobotnych bez zawodu obejmuje osoby, które nie posiadają świadectwa lub dyplomu ukończenia szkoły lub odpowiedniego kursu oraz osoby, które nie posiadają udokumentowanej ciągłości pracy przez okres minimum 1 roku w tym samym zawodzie. Grupa bez zawodu dotyczy przede wszystkim osób z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące, jeżeli po ukończeniu (bądź nie ukończeniu) szkoły nie ukończyły kursu, na którym zdobyły odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz dyplom uprawniający ich do wykonywania danego zawodu, a także nie przepracowały w danym zawodzie minimum 1 roku bądź pracowały w danym zawodzie ponad 1 rok, lecz nie miały ciągłości pracy w tym zawodzie. Według stanu na dzień 31.12.2013 r. populacja bezrobotnych nie posiadających zawodu stanowiła 28% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (772 osoby)

VI. ZADANIA W ZAKRESIE PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA, AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

VI.1. Polityka rynku pracy - podstawowe usługi rynku pracy

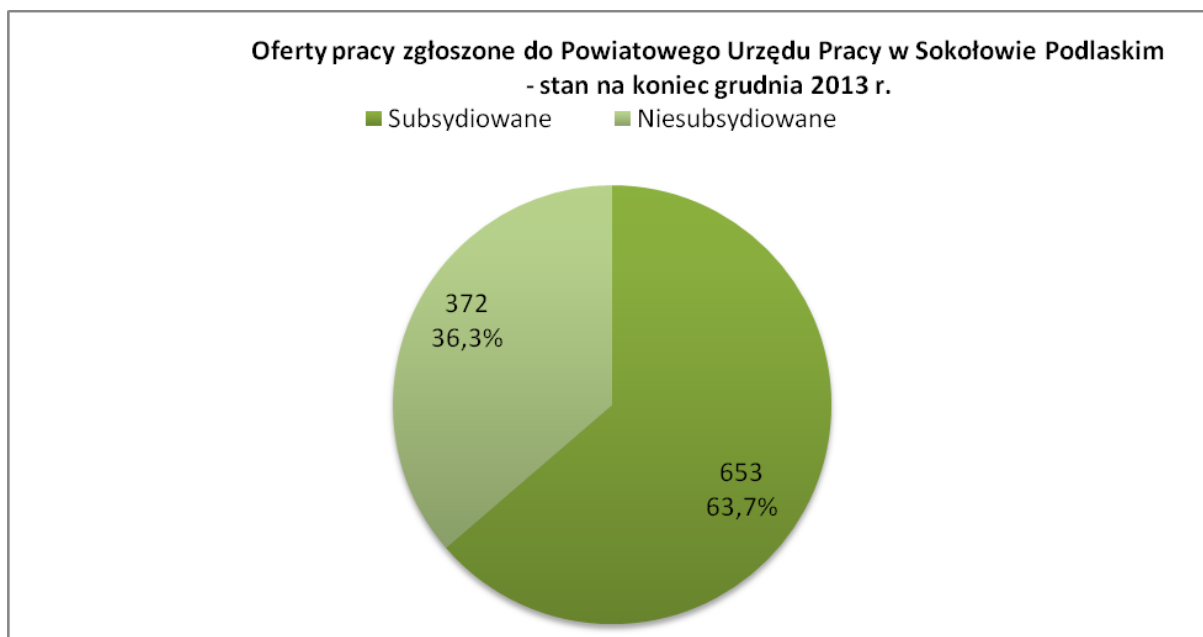
Podstawowymi usługami rynku pracy świadczonymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim są:

- 1) pośrednictwo pracy;
- 2) usługi EURES;
- 3) poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa;
- 4) pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy;
- 5) organizacja szkoleń.

VI.1.1. Pośrednictwo pracy

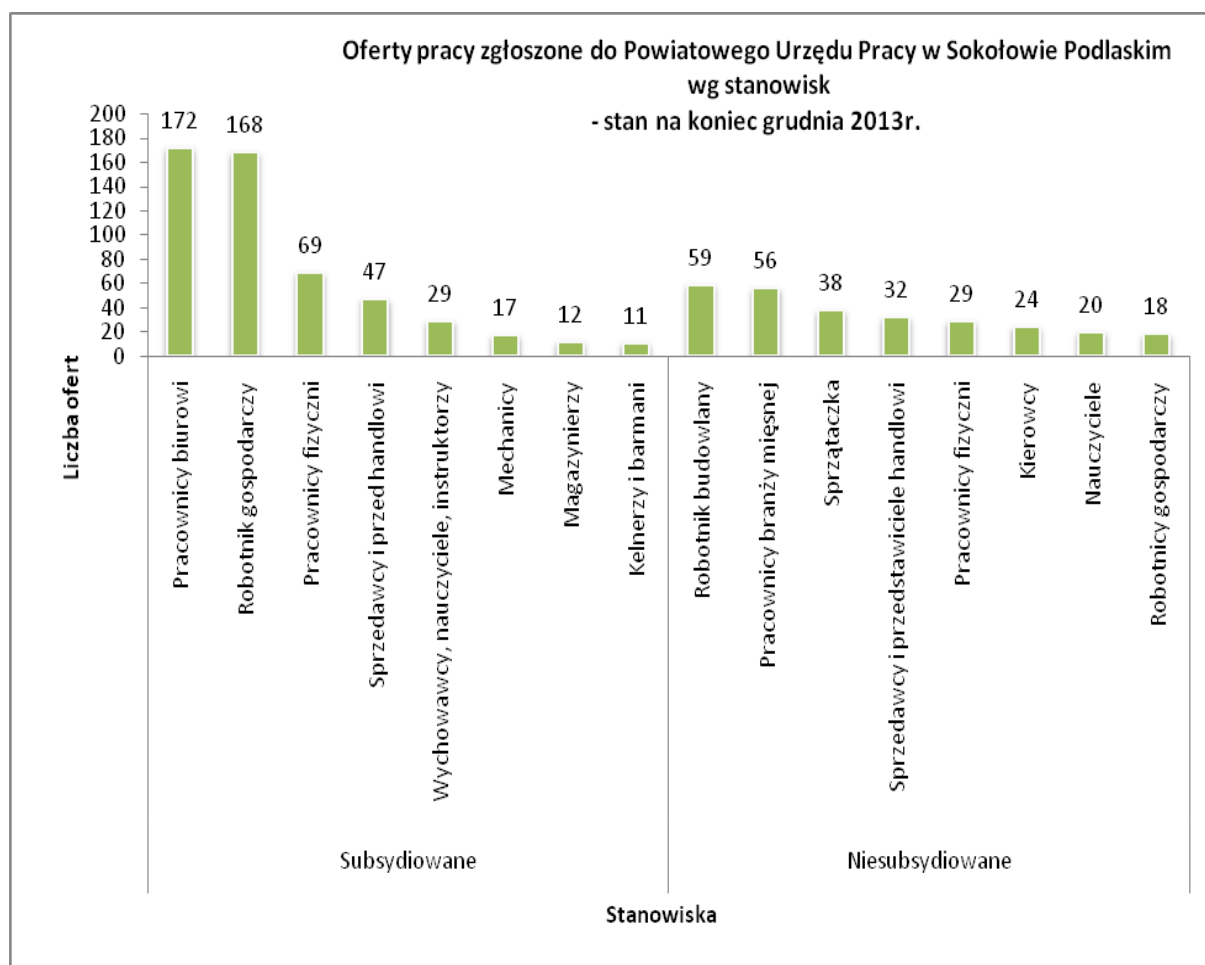
Podstawowym zadaniem pośrednictwa pracy jest pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pomoc pracodawcom w pozyskaniu pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Pośrednictwo pracy jest więc ogniwem łączącym interesy pracodawcy zgłaszającego wolne miejsca pracy z interesami osób poszukujących pracy, a także odpowiada za kierowanie właściwych kandydatów na wolne miejsca pracy zgłoszone przez pracodawców. Ostateczna decyzja dotycząca zatrudnienia pracownika należy jednak do pracodawcy.

W roku 2013 Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim pozyskał **630 ofert pracy** zawierających **1 025 miejsc pracy**, z czego 653 to miejsca pracy subsydiowane. W roku poprzednim zgłoszono 573 oferty pracy na 1 031 miejsc. Z wszystkich wolnych miejsc pracy zgłoszonych w 2013 roku tylko 48 przeznaczonych było dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.

Najczęściej zgłaszanymi stanowiskami pracy były:

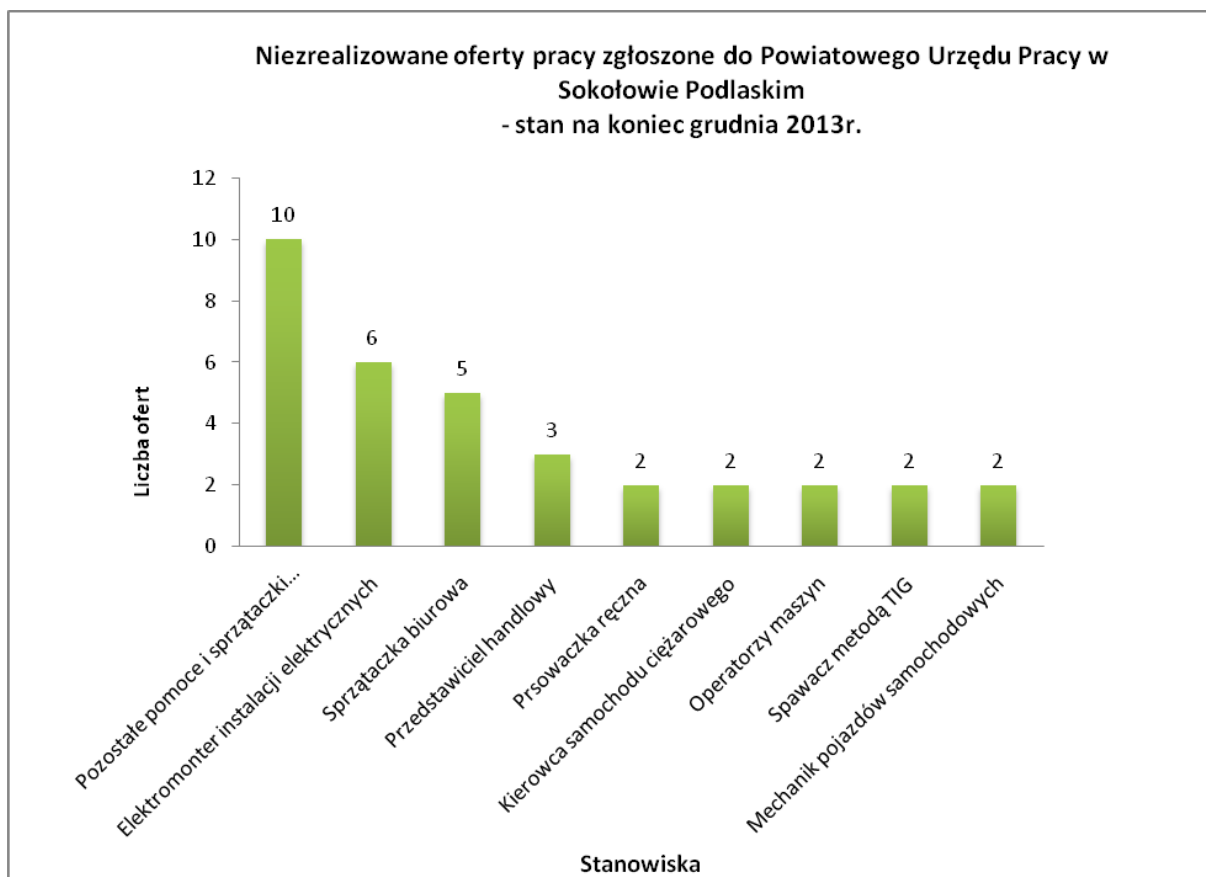
- pracownicy biurowi (pracownicy biurowi, referenci, pracownicy administracyjni, sekretarki itp.) – 179 stanowisk;
- robotnicy gospodarczy – 168 stanowisk;
- sprzedawcy – 70 stanowisk;
- robotnicy budowlani – 53 stanowiska;
- pracownicy branży mięsnej (rzeźnicy, wykrawacze, ubojowi) – 52 stanowiska;
- konserwatorzy urządzeń wodnych i melioracyjnych – 50 stanowisk;
- nauczyciele i pomoce – 41 stanowisk;
- sprzętaczkę – 39 stanowisk.

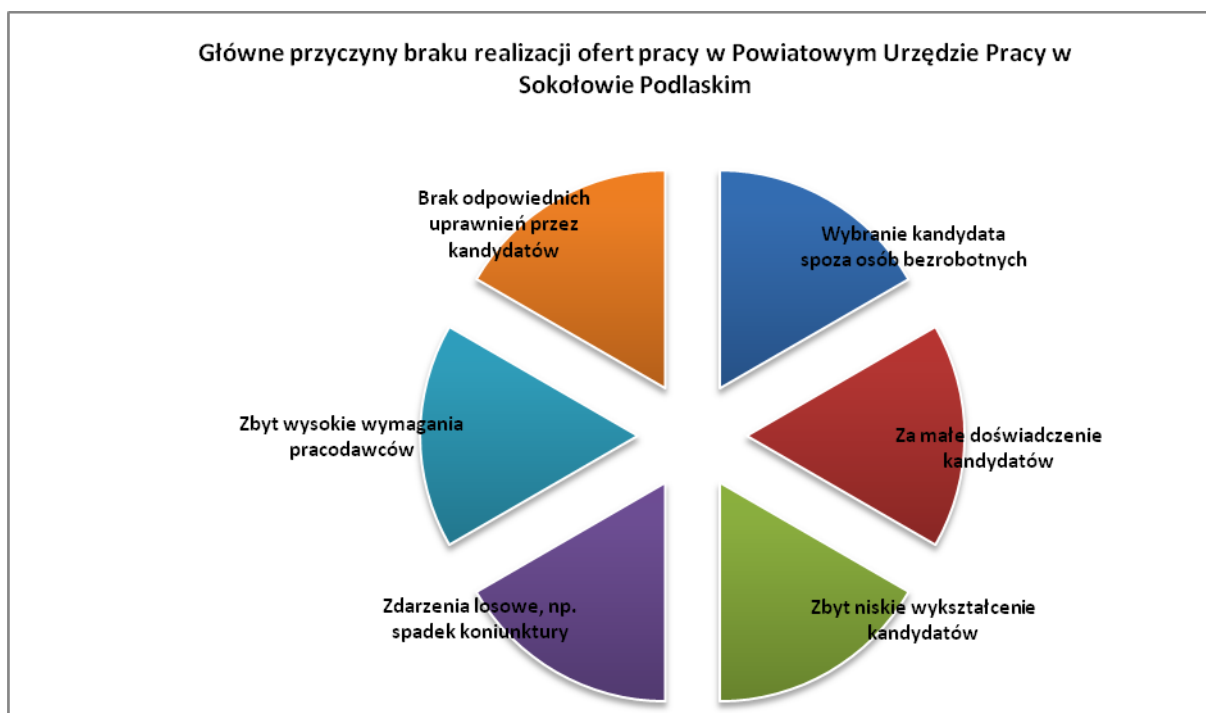
Ze zgłoszonych **1 025** wolnych miejsc pracy w roku 2013 zagospodarowano **956**, co stanowiło **93,3 %** ogółu miejsc pracy.

W analizowanym okresie przedstawiono 4 961 propozycji pracy, stażu lub pracy w ramach prac społecznie użytecznych. Ponadto z ofert dostępnych w urzędzie korzystały osoby niezarejestrowane w ewidencji osób bezrobotnych głównie za pośrednictwem strony internetowej urzędu, oraz innych mediów, z którymi Urząd współpracuje przy rozpowszechnianiu ofert.

W roku 2013 anulowano 83 miejsca pracy.

Głównym powodem była rezygnacja pracodawcy z utworzenia miejsca pracy lub brak kandydatów z odpowiednimi kwalifikacjami w rejestrze Urzędu.

W przeciągu 2013 roku **zatrudnienie podjęto 1 558 osób** bezrobotnych. W wyniku skierowania wydanego przez Urząd zatrudnionych zostało 331 osób. Należy jednak nadmienić, że część ofert zgodnie z życzeniem pracodawców realizowana była bez wydawania skierowań. Ponadto część osób bezrobotnych po powzięciu informacji np. ze strony internetowej Urzędu, kontaktowała się z pracodawcą bezpośrednio.

Ważnym aspektem w działalności urzędu jest pomoc niepełnosprawnym. W roku 2013 zgłoszono oferty na łączną liczbę 48 miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym 6 subsydiowanych. Pracę podjęły 34 osoby niepełnosprawne, z czego: prace interwencyjne (3 osoby), miejsca pracy utworzone ze środków PFRON (1 osoba), działalność gospodarcza (1 osoba). Ponadto 2 osoby zostały skierowane na szkolenie, 11 osób odbywało staż, 7 osób wykonywało prace społecznie użyteczne.

Względem w/w grupy podejmowane były również inne działania mające zwiększyć szanse na rynku pracy. Zorganizowano spotkanie z pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w sprawie naboru do projektu: „Podniesienie kwalifikacji zawodowych i rehabilitacja zdrowotna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” w ramach którego m.in. przeprowadzono szkolenia zawodowe. Ponadto wspólnie z fundacją „Via” zorganizowano nabór do projektu w ramach, którego osoby bezrobotne (w tym również niepełnosprawne) odbywały kursy, szkolenia oraz staże.

✓ *Giełdy pracy*

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim na życzenie pracodawców zorganizował **4 giełdy pracy**, w których łącznie uczestniczyło **66 osób** bezrobotnych i poszukujących pracy. Pracodawcy oferowali pracę w następujących zawodach: sprzątający/sprzątająca – 5 miejsc, sprzedawca w salonie optycznym – 1 miejsce, sprzedawca – 1 miejsce. W wyniku organizowanych giełd pracy zatrudnienie uzyskało 2 osoby.

✓ *Pośrednictwo pracy marketingowe*

Współpraca z pracodawcami działającymi na lokalnym rynku pracy umożliwia nie tylko pozyskiwanie nowych miejsc pracy, ale również zbieranie informacji o pracodawcach funkcjonujących na sokołowskim rynku pracy i promowanie świadczonych przez Urząd usług. Każdy pracodawca wyrażający wolę współpracy z Urzędem mógł liczyć na pomoc w zakresie udzielania wszelkich informacji oraz skuteczną i szybką realizację złożonej oferty pracy zgodnie z oczekiwaniami.

Pośrednicy pracy, którzy zajmują się nawiązywaniem i utrzymywaniem stałego kontaktu z pracodawcami odbyli w 2013 roku **373 wizyty** u pracodawców. Podczas wizyt pośrednicy pracy przekazywali pracodawcom ofertę Urzędu dotyczącą różnych form wsparcia określonych w ustawie *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. W wyniku wizyt u pracodawców pośrednicy pracy pozyskali 37 wolnych miejsc pracy.

VI.1.2. Usługi EURES

EURES jest siecią współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, wspierającą mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym, w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego, czyli w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii, Islandii, Liechtensteinie, a także w Szwajcarii.

Sieć EURES tworzą w praktyce przedstawiciele ministerstw właściwych ds. pracy, centralnych, a także regionalnych i lokalnych urzędów pracy oraz związków zawodowych i organizacji pracodawców.

Sieć EURES została powołana przez Komisję Europejską, aby ułatwiać swobodny przepływ pracowników poprzez:

- międzynarodowe pośrednictwo pracy;
- informowanie na temat warunków życia i pracy w krajach członkowskich;
- identyfikowanie i przeciwdziałanie przeszkodom w mobilności.

Usługi EURES są ogólnodostępne, bezpłatne i skierowane do osób poszukujących pracy, zainteresowanych wyjazdem do innego kraju, w celu podjęcia pracy oraz do pracodawców, którzy chcą prowadzić rekrutację pracowników z zagranicy.

Sieć EURES wspiera specjalny portal internetowy Komisji Europejskiej <http://www.eures.europa.eu/>, który jest źródłem wiedzy na temat zagadnień związanych z poruszaniem się na europejskim rynku pracy. Portal umożliwia osobom poszukującym pracy znalezienie zatrudnienia, a pracodawcom rekrutację pracowników. Użytkownicy portalu mogą skorzystać między innymi z:

- bazy ofert pracy pracodawców zainteresowanych rekrutacją pracowników z zagranicy;
- bazy CV osób zainteresowanych podjęciem zatrudnienia za granicą;
- bazy informacyjnej o warunkach życia i pracy w krajach członkowskich.

W 2013 roku w ramach promocji działań Urzędu w obszarze EURES upowszechniano informacje dotyczące usług świadczonych przez sieć EURES. Na tablicach informacyjnych umieszczano podstawowe informacje dotyczące europejskiego pośrednictwa pracy oraz adresy stron internetowych zawierających informacje o pośrednictwie EURES. Udostępniano także materiały reklamowe promujące usługi EURES: plakaty, broszury informacyjne.

Bezrobotni naszego powiatu mają również dostęp do komputera z Internetem, umożliwiającą dostęp do portalu EURES.

W ramach Sieci Europejskich Ofert Pracy pośrednik pracy realizujący zadania EURES udzielał porad osobom bezrobotnym i poszukującym pracy na temat:

- warunków życia i pracy oraz sytuacji na rynkach pracy na terytorium Unii Europejskiej (UE) i państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG);
- dostępnych zagranicznych ofert pracy i możliwościach zatrudnienia;
- możliwości zatrudnienia przez pracodawców z kraju bezrobotnych lub poszukujących pracy z państw UE/EOG.

W dyspozycji Urzędu znajdowało się 313 zagranicznych ofert pracy na 3000 stanowisk. Udzielono 1 914 informacji ogólnych o EURES oraz przedstawiono 44 oferty pracy. Ponadto oferty EURES rozsyłane były do Gminnych Centrów Informacji czy Urzędów Gmin z terenu powiatu sokołowskiego, celem ich rozpowszechnienia. Najwięcej wolnych miejsc pracy pochodziło od pracodawców z Wielkiej Brytanii (986), Niemiec (742) czy Holandii (528).

VI.1.3. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa

W ramach poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej prowadzone są działania polegające na udzielaniu bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca pracy a pracodawcom w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

Usługi poradnictwa zawodowego świadczone są najczęściej poprzez bezpośredni kontakt z klientami urzędu pracy, w formie porad, zarówno indywidualnych jak i grupowych. Doradca zawodowy poprzez aktywizację, motywowanie i doradzanie daje osobom bezrobotnym wsparcie, wpływając na zmniejszenie poczucia marginalizacji i wykluczenia społecznego. Podczas porad, doradcy zawodowi pomagają osobom w samopoznaniu, rozwoju umiejętności podejmowania decyzji, określaniu i realizacji celów, nabywaniu umiejętności radzenia sobie ze zmianą, nabyciu umiejętności poszukiwania pracy, przygotowują do rozmów kwalifikacyjnych oraz udzielają wsparcia w zakresie oceny szans przedsięwzięcia przy zakładaniu działalności gospodarczej.

Doradztwo zawodowe prowadzone w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim w roku ubiegłym wielokrotnie miało także charakter wsparcia długotrwałego. Liczna grupa klientów korzystała bowiem z pomocy doradczej na różnych etapach swojej ścieżki zawodowej i przy okazji zmagania się z różnorodnymi problemami dotyczącymi bezrobocia, zatrudnienia czy rozwoju kariery zawodowej.

Z **poradnictwa indywidualnego** skorzystało w roku ubiegłym **565 osób**, którym udzielono **701 porad**. Osoby te wykazywały się różną motywacją do powrotu do aktywności zawodowej. Od doradcy zawodowego oczekiwały: praktycznych i konkretnych wskazówek dotyczących szybkiego podjęcia zatrudnienia, przekwalifikowania lub uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, jak również korekty albo zredagowania dokumentów aplikacyjnych.

Z zajęć grupowych o charakterze **porady grupowej** skorzystało na przestrzeni 2013 roku **412 osób**. Łącznie zorganizowano **40 spotkań** w ramach porad grupowych.

W ramach porad grupowych zorganizowano zajęcia o tematyce:

1. „W kierunku pracy – poradnictwo zawodowe dla osób młodych”
2. „Gotowi do pracy – poradnictwo zawodowe w projekcie Ku przyszłości”
3. „Rynek pracy a moje możliwości. Odkrywanie własnych umiejętności, badanie predyspozycji zawodowych”
4. „Poznanie zawodów kluczem do poszukiwania pracy”
5. „Komunikatywność z elementami autoprezentacji”
6. „Moim atutem jest wiek”
7. „Nowy zawód – nowa praca”

Doradcy świadczyli też usługi w postaci **indywidualnej informacji zawodowej**, którą objęto w 2013 roku **204 osoby**. Natomiast z informacji grupowej skorzystało **1 715 osób**, dla których zorganizowano **98 spotkań informacyjnych**. W trakcie zajęć uczestnicy uzyskali wiedzę na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy, poszukiwanych kwalifikacji, formach pomocy określonych w ustawie oraz o możliwościach skorzystania z dodatkowych projektów aktywizacyjnych dla osób bezrobotnych, organizowanych przez instytucje zewnętrzne.

W 2013 roku z usług doradczych skorzystało ogółem **2 896** osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Według danych zawartych w systemie Syriusz łącznie w roku 2013 udzielono 769 porad i informacji indywidualnych.

W porównaniu do 2012 roku nastąpił spadek o 16 osób korzystających z pomocy doradcy zawodowego w formie porady zawodowej, która często prowadzona jest podczas kilku spotkań dla jednej osoby.

Z porad indywidualnych i grupowych łącznie skorzystało 977 osób, z czego **577** to kobiety, co stanowi **59%**.

Wśród klientów doradców zawodowych **najliczniejszą grupę stanowiła bezrobotna młodzież (osoby do 25 roku życia)**. W tej grupie:

- 280 osób objęto rozmową wstępną;
- 69 osób uczestniczyło po raz kolejny w poradach indywidualnych;
- klienci z tej grupy skorzystali łącznie z 393 wizyt w ramach porady indywidualnej;
- 306 osób uczestniczyło w grupowych poradach zawodowych.

Osoby młode zgłaszały się najczęściej do doradcy z problemem braku zatrudnienia, będącego wynikiem braku doświadczenia zawodowego, a także wymaganych uprawnień i kwalifikacji. Tej grupie klientów doradcy zawodowi najczęściej proponowali udział w stażach i szkoleniach zawodowych, motywowano ich również do kontynuowania nauki i samodzielnego poszukiwania zatrudnienia.

Drugą, co do wielkości liczbę klientów stanowiły **osoby pozostające w ewidencji bezrobotnych do 6 miesięcy**, z czego:

- 277 osób z tej grupy zgłosiło się do doradcy zawodowego po raz pierwszy na rozmowę wstępną;
- 37 osób skorzystało z porad indywidualnych po raz kolejny;
- łącznie odbyło się 354 wizyty w ramach porady indywidualnej;
- 281 osób uczestniczyło w poradach grupowych.

Liczną grupę osób korzystających z usług doradczych Urzędu stanowiła również **osoby zamieszkałe na wsi**, z których:

- 279 osób po raz pierwszy trafiło do doradcy zawodowego;
- 89 osób skorzystało z porad indywidualnych po raz kolejny w 2013 roku;
- w tej grupie osób łącznie odbyło się 458 wizyt w ramach porady indywidualnej;
- 267 osób skorzystało z porady grupowej.

W badanym okresie doradcy zawodowi poświęcali też dużo uwagi osobom pozostającym w ewidencji **osób bezrobotnych od 6 do 12 m-cy**. W tej grupie:

- 72 osoby po raz pierwszy trafiły do doradcy zawodowego i odbyło rozmowę wstępną;
- 42 osoby po raz kolejny w 2013 roku skorzystało z porady indywidualnej;
- odbyło się 159 wizyt w ramach porad indywidualnych;
- 60 osób uczestniczyło w warsztatach grupowych.

Również liczną grupą korzystającą z usług doradztwa zawodowego były **osoby długotrwale bezrobotne, pozostające w ewidencji bezrobotnych powyżej 12 miesięcy**, z czego:

- 73 osoby skorzystały z doradztwa po raz pierwszy;
- 56 osób skorzystało z doradztwa po raz kolejny;
- w tej grupie odbyły się 174 wizyty w ramach porad indywidualnych;
- 68 osób skorzystało również z poradnictwa grupowego.

Dużą grupę klientów doradztwa stanowiły **osoby w wieku powyżej 50 roku życia**. W tej grupie:

- 35 osób skorzystało z rozmowy wstępnej;
- 24 osoby uczestniczyły w poradzie indywidualnej po raz kolejny w 2013 roku;
- odbyło się 73 wizyty w ramach porad indywidualnych;
- 46 osób uczestniczyło w poradach grupowych.

Pomoc doradcza adresowana do tych grup polegała głównie na podniesieniu samooceny, a także motywowaniu do korzystania z różnego rodzaju form aktywizacyjnych oferowanych przez Urząd. Część osób w wyniku spotkań z doradcą zawodowym zmieniła lub podniosła kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach lub rozpoczęła naukę nowego zawodu realizując staż zawodowy.

Klientami doradztwa zawodowego są również **osoby niepełnosprawne, z których:**

- na rozmowę wstępną zgłosiło się 6 osób;
- po raz kolejny z indywidualnych porad doradczych skorzystało 6 osób;
- odbyło się łącznie 12 wizyt w ramach porad indywidualnych;
- w ramach poradnictwa grupowego wsparciem objęto 7 osób niepełnosprawnych.

W wyniku usług doradczych w roku 2013:

- **23** osoby podjęły pracę;
- **20** osób zostało skierowanych na szkolenie z zakresu aktywnego poszukiwania pracy Klub Pracy.

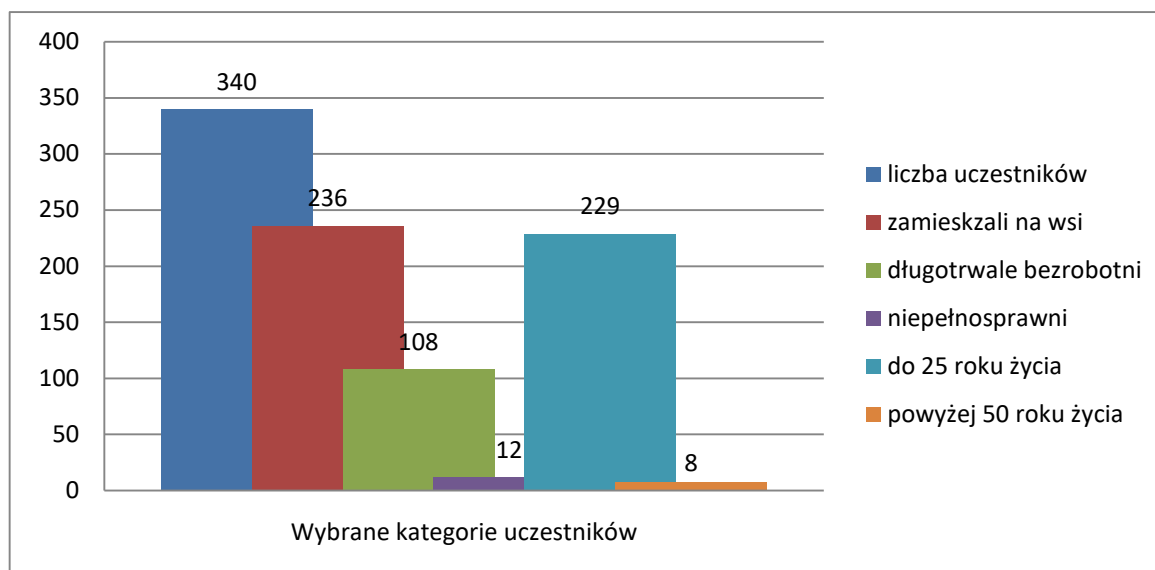
VI.1.4. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – działalność Klubu Pracy

Zróznicowanie wymagań pracodawców, co do swoich potencjalnych pracowników stanowi barierę dla bezrobotnych w podjęciu zatrudnienia. Niejednokrotnie też wśród osób bezrobotnych tkwi postawa bierna w poszukiwaniu pracy. Klub Pracy jest miejscem dla osób, które chcą powrócić na rynek pracy po długim okresie braku aktywności zawodowej, nie posiadają doświadczenia w poszukiwaniu pracy oraz utraciły motywację do poszukiwania pracy.

Celem Klubu Pracy jest pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy polegająca na przygotowaniu osób bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia, poprzez zapoznanie się z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi rynku pracy oraz nabycie wiedzy z zakresu technik i metod poszukiwania pracy. Cel ten jest realizowany przez trzy usługi Klubu Pracy: szkolenia z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, zajęcia aktywizacyjne, dostęp do informacji i elektronicznych baz danych.

W roku 2013 zorganizowano 50 zajęć aktywizacyjnych. Warsztaty kilkudniowe skierowane są do osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy. Tematyka jest dopasowywana do wymagań uczestników, jednak w większości dużo czasu poświęca się tematyce związanej z analizą niepowodzeń w poszukiwaniu pracy, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej. Podczas trwania zajęć aktywizacyjnych stwarza się atmosferę zaufania miejsca gdzie każdy wie, że może otrzymać pomoc, a tym samym każdy z uczestników otrzymuje wsparcie przez lidera klubu pracy, które tym samym prowadzi do mobilizacji w poszukiwaniu pracy. Z zajęć skorzystało 340 osób.

Obrazowo strukturę uczestników zajęć aktywizacyjnych przedstawia poniższy wykres.

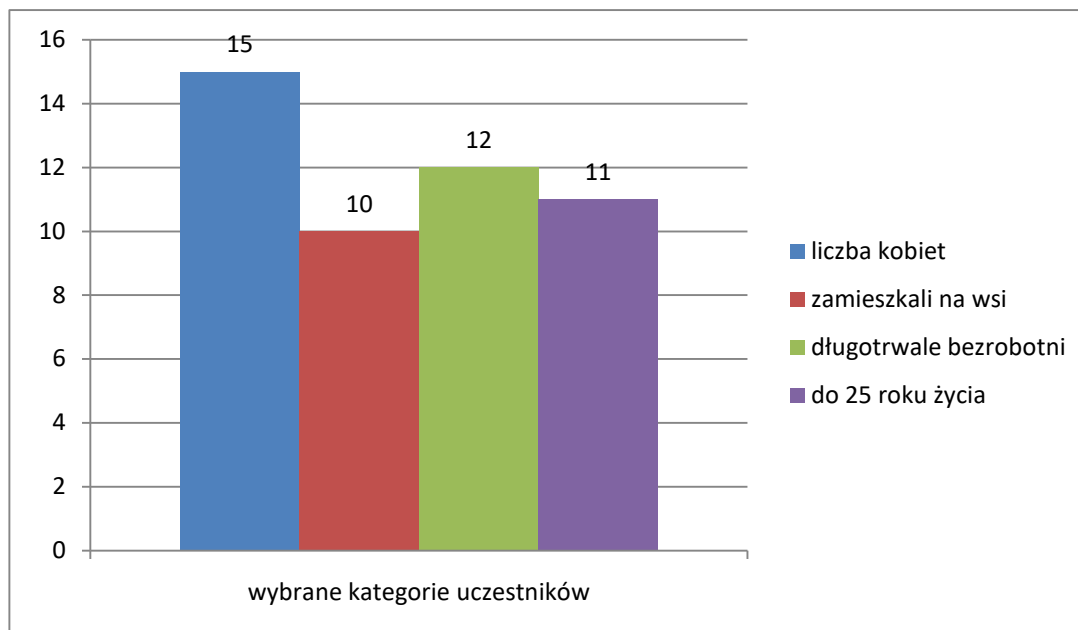

W Klubie Pracy zostały także zorganizowane dwa 3 – tygodniowe szkolenia z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. Tematyka szkolenia jest ściśle określona przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w oparciu o ramowy program i obejmuje 18 sesji (80 godzin szkoleniowych), do których zalicza się:

- Sesja 1. Pierwszy dzień szkolenia
- Sesja 2. Metody nauki stosowane podczas szkolenia
- Sesja 3. Reakcje w trudnych sytuacjach
- Sesja 4. Kompetencje i predyspozycje zawodowe
- Sesja 5. Bariery na drodze do zatrudnienia
- Sesja 6. Zarządzanie sobą podczas poszukiwania zatrudnienia
- Sesja 7. Analiza rynku pracy
- Sesja 8. Formy zatrudnienia
- Sesja 9. Wizytówka zawodowa - dokumenty aplikacyjne
- Sesja 10. Sztuka mówienia i prezentacji
- Sesja 11. Zachowania asertywne w poszukiwaniu pracy
- Sesja 12. Oferty na rynku pracy
- Sesja 13. Przygotowanie do rozmowy z pracodawcą
- Sesja 13. Przygotowanie do rozmowy z pracodawcą c.d.
- Sesja 14. Rozmowa kwalifikacyjna
- Sesja 15. Edukacja dla rynku pracy
- Sesja 16. Plan poszukiwania pracy
- Sesja 17. Podjęcie zatrudnienia
- Sesja 18. Zakończenie Szkolenia

Szkolenie to przez pierwsze dwa tygodnie przygotowywało uczestników do wejścia na rynek pracy. Ostatni tydzień był czasem, w którym uczestnicy wraz z profesjonalnie przygotowanymi dokumentami spotykali się z pracodawcami na lokalnym rynku pracy.

Ogółem szkolenie ukończyło 20 osób. Obrazowo strukturę szkolenia przedstawia poniższy wykres.

Dostęp do informacji i elektronicznych baz danych, jako kolejna usługa Klubu Pracy polega na udzieleniu porady indywidualnej interesantowi. W szczególności interesanci zgłaszali się aby uzyskać pomoc w napisaniu dokumentów aplikacyjnych. Wiele osób zwracało się z problemami emocjonalnymi związanymi z brakiem uzyskania zatrudnienia, dla tych osób indywidualne spotkania pomagały wybrnąć z trudnej sytuacji poprzez np. wykonywanie indywidualnych planów działań. Z dostępu do informacji i elektronicznych baz danych skorzystało 60 osób.

VI.1.5. Organizacja szkoleń

Jednym z ważnych zadań, jakie stoją przed Urzędem, jest inwestowanie w zasoby ludzkie celem wzmocnienia potencjału zawodowego mieszkańców naszego powiatu. Osoby bezrobotne korzystały zarówno ze szkoleń grupowych organizowanych zgodnie z zatwierdzonym przez Powiatową Radę Zatrudnienia planem, jak i szkoleń indywidualnych.

Szkolenia organizowane były w ramach podstawowych usług Urzędu i skierowane do osób zarejestrowanych w naszym Urzędzie, jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy.

Szkolenia mają na celu zdobycie nowych kwalifikacji, poszerzenie już posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz nabycie kwalifikacji ułatwiających aktywne poruszanie się po rynku pracy.

W okresie **od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r.** z usług szkoleniowych skorzystało **112 osób**. Szkolenia finansowane były w ramach środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Środki wydatkowane na powyższy cel wyniosły:

1. w ramach Funduszu Pracy: **299 136,00 zł**;
2. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego: **164 136,79 zł**.

Szkolenia, aby były skuteczne, powinny być zindywidualizowane, dostosowane do potrzeb tych, do których są skierowane. Odpowiedzią na te potrzeby jest wykaz potrzeb szkoleniowych osób uprawnionych, na podstawie m.in. wspomnianego wykazu, zostaje opracowany plan szkoleń

grupowych. W omawianym 2013 roku zrealizowano 6 szkoleń grupowych, z których skorzystało 92 osoby.

Tematyka szkoleń grupowych dotyczyła takich zakresów jak:

- 1) Monter ścian kartonowo-gipsowych i sufitów podwieszanych-malarz-glazura,terakota (zorganizowane dla 20 osób bezrobotnych).
- 2) Uprawnienia kwalifikacyjne w zakresie eksploatacji i dozoru urządzeń elektroenergetycznych-nauka zawodu od podstaw (zorganizowane dla 12 osób bezrobotnych).
- 3) Kurs drwala-operatora pilarki spalinowej (zorganizowane dla 20 osób bezrobotnych).
- 4) Spawacz gazowy i metodą MAG w osłonie CO₂ (zorganizowane dla 10 osób bezrobotnych).
- 5) Kwalifikacja wstępna przyspieszona z zakresu prawa jazdy kat. C1,C1+E,C,C+E (zorganizowane dla 10 osób bezrobotnych).
- 6) Szkolenie z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy (zorganizowano 2 edycje po 9 i 11 osób bezrobotnych).

Urząd organizował szkolenia **w trybie indywidualnym**, na które warunkiem uzyskania skierowania było uzasadnienie celowości skierowania na szkolenie, tzn. uzasadnienie, że ukończenie kursu zapewni uzyskanie odpowiedniej pracy lub podjęcie działalności gospodarczej. W umowach zawieranych z instytucjami szkoleniowymi były określane kwalifikacje wymagane przez pracodawcę od kandydatów do pracy, które uwzględniano w programie szkolenia.

W ramach szkoleń indywidualnych przeszkolono 12 osób a tematyka szkoleń dotyczyła takich zakresów jak:

- 1) Kwalifikacja wstępna przyspieszona w zakresie przewozu rzeczy – skierowano 1 osobę.
- 2) Transport towarów niebezpiecznych – ADR kurs podstawowy – skierowano 1 osobę.
- 3) Transport towarów niebezpiecznych – ADR kurs podstawowy i specjalistyczny-przewóz w cysternach – skierowano 1 osobę.
- 4) Prawo jazdy kat.E – skierowano 3 osoby.
- 5) Szkolenie okresowe kierowców w zakresie przewozu rzeczy – skierowano 1 osobę.
- 6) Operator koparki jednozwoziowej kl.III – skierowano 2 osoby.
- 7) Elektroniczna dokumentacja medyczna – skierowano 1 osobę.
- 8) Zasady prawidłowego prowadzenia badań klinicznych zgodnie z wymaganiami ICH-GCP – skierowano 1 osobę.
- 9) Operator koparko-ładowarki, wszystkie typy, klasa trzecia – skierowano 5 osób.
- 10) Kierowca wózków jezdniowych z napędem silnikowym wraz z bezpieczną wymianą butli gazowych w wózkach wyposażonych w te urządzenia – skierowano 1 osobę.
- 11) Kurs księgowości komputerowej – skierowano 1 osobę.
- 12) Szkolenie inspektora ochrony przeciwpożarowej – skierowano 1 osobę.
- 13) Szkolenie podstawowe w zawodzie strażak – skierowano 1 osobę.

W analizowanym okresie wśród przeszkolonych osób **kobiety** stanowiły 15% (tj. 17 osób), **osoby zamieszkujące tereny wiejskie** stanowiły 57% (tj. 64 osoby), **długotrwale bezrobotni** 37% (tj. 41 osób), **osoby do 25 roku życia** stanowiły 40% (tj. 45 osób), **osoby powyżej 50 roku życia** stanowiły 20% ogółu przeszkolonych (tj. 22 osoby).

Efektywność szkoleń określana jest poprzez liczbę osób podejmujących zatrudnienie w okresie 3-ech miesięcy od ukończenia szkolenia. W 2013 roku efektywność wszystkich szkoleń wyniosła **42%**.

VI.2. Instrumenty rynku pracy

Instrumenty rynku pracy wspierają podstawowe usługi rynku pracy. Osoby bezrobotne mogą korzystać z różnych form aktywizacji zawodowej, przewidzianych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Działania Urzędu w zakresie realizacji aktywnych programów rynku pracy skierowane były przede wszystkim na pomoc osobom będącym w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Osoby te kierowane są na refundowane miejsca pracy ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego, obejmowane dodatkowymi programami realizowanymi na rzecz osób bezrobotnych oraz wspierane wszelkimi formami aktywizacji zawodowej.

W 2013 roku na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu Urząd otrzymał limit środków Funduszu Pracy w wysokości **6 330 400,00 zł**, w tym:

1. **2 936 100,00 zł** – w ramach środków Funduszu Pracy – „algorytm”;
2. **2 622 700,00 zł** – w ramach projektu systemowego „Ku Przyszłości” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
3. **267 600,00 zł** - w ramach środków z rezerwy Ministra (art.49);
4. **504 000,00 zł** w ramach środków z rezerwy Ministra (art. 49+ dla bezrobotnych do 30 roku życia).

Dodatkowo Urząd dysponował środkami z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przeznaczonymi na aktywizację osób niepełnosprawnych w kwocie **53 000,00 zł (PFRON)**.

W ramach otrzymanych środków w 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim objął wsparciem **825 osób bezrobotnych**.

VI.2.1. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej

Ważnym elementem w przeciwdziałaniu i ograniczaniu bezrobocia jest pomoc finansowa z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Ze środków Funduszu Pracy można przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. W przypadku, gdy działalność podejmowana jest na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych w rozumieniu przepisów prawa spółdzielczego, wysokość środków nie może przekraczać:

- 3 - krotności przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka – założyciela spółdzielni
- 2 - krotności przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka spółdzielni

przystępującego do niej po założeniu spółdzielni.

W 2013 roku wsparcie w postaci przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 81 osób bezrobotnych (w 2012 roku – 58 osób), w tym:

- 21 kobiet;
- 42 osoby zamieszkałe na wsi;
- 27 osób do 25 roku życia;

- 2 osoby powyżej 50 roku życia;
- 17 osób długotrwale bezrobotnych.

W ramach otrzymanych środków bezrobotni najliczniej podejmowali działalności z zakresu:

- usługi różne – 31 osób;
- usługi związane z naprawą pojazdów samochodowych i innych maszyn – 15 osób;
- usługi związane z budownictwem – 23 osoby;
- handel – 6 osób;
- produkcja – 6 osób.

Według podziału na gminy, działalność gospodarczą z pozyskanych środków z Funduszu Pracy otrzymały osoby bezrobotne, które zamieszkiwały:

- Miasto Sokołów Podlaski – 37 osób;
- Gmina Bielany – 2 osoby;
- Gmina Ceranów – 2 osoby;
- Gmina Jabłonna Lacka – 4 osoby;
- Miasto i Gmina Kosów Lacki – 8 osób;
- Gmina Repki – 9 osób;
- Gmina Sabnie – 5 osób;
- Gmina Sokołów Podlaski – 12 osób;
- Gmina Sterdyń – 2 osoby.

Ogółem w 2013 roku pracownicy przeprowadzili 97 wizyt monitorujących. W wyniku kontroli z zakresu prawidłowości wykorzystania środków finansowych nie stwierdzono nieprawidłowości. Osoby kontrolowane posiadały aktualny wpis do ewidencji działalności gospodarczej i opłacały należne składki ZUS lub KRUS.

Na zadanie te wydatkowano w roku 2013 – **1 697 430,00 zł.**

Pomoc finansowa bezrobotnym na podjęcie działalności gospodarczej stanowi najefektywniejszy sposób, po pierwsze - na wyjście z bezrobocia, po drugie – na wspieranie rozwoju lokalnej małej przedsiębiorczości, co przekłada się na powstawanie nowych miejsc pracy.

VI.2.2. Refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

Podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą, który poniósł koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, Urząd może dokonać refundacji w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6 – krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

Pomoc pracodawcom w rozwoju firm w postaci refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy jest jedną ze skuteczniejszych metod przeciwdziałania bezrobociu.

W 2013 roku z refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla bezrobotnych skorzystało 37 pracodawców, którzy utworzyli łącznie 42 stanowiska pracy, w tym:

- 10 kobiet;
- 22 osoby zamieszkałe na wsi;
- 13 osób do 25 roku życia;
- 5 osób powyżej 50 roku życia;
- 16 osób długotrwale bezrobotnych.

W 2012 roku z tej formy wsparcia skorzystało 36 pracodawców, którzy utworzyli 36 stanowisk pracy.

W ramach refundowanych kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy nowe miejsca pracy zostały utworzone przez pracodawców działających na terenie:

- Miasto Sokołów Podlaski – 19 stanowisk pracy;
- Gmina Bielany – 1 stanowisko pracy;
- Gmina Jabłonna Lacka – 1 stanowisko pracy;
- Miasto i Gmina Kosów Lacki – 11 stanowisk pracy;
- Gmina Sabnie – 3 stanowiska pracy;
- Gmina Sokołów Podlaski – 5 stanowisk pracy;
- Gmina Sterdyń – 2 stanowiska pracy.

Najczęściej tworzone były stanowiska w zawodach: mechanik samochodowy – 10 stanowisk.

Na zadanie te wydatkowano w roku 2013 roku – **880 440,00 zł**

Przeprowadzone zostały również wizyty monitorujące z zakresu prawidłowości wykorzystania środków finansowych, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości. Wizyt takich było 55.

Refundacja pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego jest stosunkowo trwałym instrumentem tworzącym nowe miejsca pracy, bowiem obowiązek utrzymania miejsca przez pracodawcę trwa 24 miesiące.

Począwszy od 2005 roku ta forma wsparcia cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony pracodawców.

VI.2.3. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne realizują przede wszystkim cele socjalne, są przeznaczone dla bezrobotnych nieposiadających prawa do zasiłku i korzystających ze świadczeń pomocy socjalnej. Mają przede wszystkim zapobiegać demoralizacji, mobilizować i uczyć pracy osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Uczestnictwo w pracach umożliwia również uzyskanie niewielkiego dochodu. Pobudzenie aktywności uczestników prac społecznie użytecznych może skutkować stopniowym włączaniem do innych aktywnych promów i ostatecznie zaowocować trwałym powrotem na rynek pracy. Celem prac społecznie użytecznych jest również ograniczanie skali zjawiska pracy w szarej strefie i związanego z tym pozornego bezrobocia.

W 2013 roku w ramach porozumień z jednostkami samorządowymi do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano **119 osób** bezrobotnych, w tym 59 kobiet (w 2012 roku skierowano 109 osób). Wśród skierowanych bezrobotnych było:

- 59 kobiet;
- 31 osób zamieszkałych w wsi;
- 5 osób do 25 roku życia;
- 30 osób powyżej 50 roku życia;
- 92 osoby długotrwale bezrobotne.

Organizatorami prac społecznie użytecznych były następujące jednostki samorządowe:

- Miasto Sokołów Podlaski – 92 osoby;
- Urząd gminy Bielany – 3 osoby;
- Urząd Gminy Ceranów – 4 osoby;

- Urząd Gminy Jabłonna Lacka – 8 osób;
- Urząd Miasta i Gminy Kosów Lacki – 3 osoby;
- Urząd Gminy Sabnie – 3 osoby;
- Urząd Gminy Sterdyń – 6 osób.

Prace społecznie użyteczne zgodnie z podpisanymi porozumieniami realizowane były do końca listopada 2013 roku.

Po zakończeniu prac społecznie użytecznych **pracę podjęło 16 osób.**

Szacunkowa efektywność programu – w powiecie (wyliczana udziałem liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie po programie do liczby osób kończących prace społecznie użyteczne – w roku kalendarzowym) kształtuje się na poziomie **15,79%**.

W 2013 roku Urząd na organizację prac społecznie użytecznych wydatkował środki z Funduszu Pracy w łącznej kwocie **154 365,00 zł.**

VI.2.4. Prace interwencyjne

Pracodawcom, którzy utworzyli nowe miejsca pracy udzielano wsparcia w formie refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenie społeczne. Dzięki temu osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy otrzymały możliwość pracy w ramach umów o pracę, a tym samym szansę na uzyskanie stałego dochodu.

Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim w 2013 roku **skierował do wykonywania prac interwencyjnych 98 osób**, w tym 56 kobiet (2012 roku – 113 osób, w tym 46 kobiet). W ramach prac interwencyjnych zatrudniono:

- 68 osób zamieszkałych na wsi;
- 44 osoby do 25 roku życia;
- 9 osób powyżej 50 roku życia;
- 35 osób długotrwale bezrobotnych.

W 2013 roku podpisano ogółem 67 umów o organizację zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych z 59 pracodawcami. W podziale na poszczególne gminy przedstawia się to następująco”

- Miasto Sokołów Podlaski – 39 umów dla 72 osób;
- Gmina Bielany – 4 umowy dla 4 osób;
- Gmina Ceranów – 2 umowy dla 2 osób;
- Gmina Jabłonna Lacka – 3 umowy dla 3 osób;
- Miasto i Gmina Kosów Lacki – 3 umowy dla 3 osób;
- Gmina Repki – 3 umowy dla 3 osób;
- Gmina Sabnie – 4 umowy dla 5 osób;
- Gmina Sokołów Podlaski – 1 umowa dla 1 osoby;
- Gmina Sterdyń – 5 umów dla 5 osób.

Na koniec 2013 roku okres dofinansowania prac interwencyjnych upłynął dla 85 miejsc pracy (w tym dla 28 osób skierowanych w poprzednim roku). Zatrudnienie po pracach interwencyjnych podjęło 52 osoby.

Szacunkowa efektywność programu – w powiecie (wyliczona udziałem liczby bezrobotnych kontynuujących zatrudnienie na miejscach pracy, na które upłynął okres dofinansowania do liczby

tych miejsc – w roku kalendarzowym) kształtuje się na poziomie **69,2%**.

Na finansowanie części kosztów poniesionych przez pracodawców w związku z zatrudnieniem bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych wydatkowano **525 522,00 zł**

VI.2.5. Staż u pracodawcy

Stáže organizowane u pracodawców mają umożliwić bezrobotnym zdobycie doświadczenia i umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Cel ten jest szczególnie ważny w odniesieniu do absolwentów, którym w naturalny sposób brakuje obycia z pracą i praktykami. Staże przede wszystkim wspierają przejścia ze sfery edukacji do sfery regularnego zatrudnienia, ułatwiając bezrobotnym w młodym wieku podjęcie pierwszej pracy. Ich celem zasadniczym jest zmniejszenie bezrobocia młodzieży.

W 2013 roku w ramach posiadanych środków z Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz rezerwy Ministra – art. 49 **na staże skierowano 294 osoby bezrobotne** (w 2012 roku – 226 osób), w tym:

- 204 kobiety;
- 170 osób zamieszkałych na wsi;
- 184 osoby do 25 roku życia;
- 49 osób powyżej 50 roku życia;
- 98 osób długotrwale bezrobotnych.

Posiadane środki pozwoliły na zawarcie z pracodawcami **259 umów** stażowych. W podziale na poszczególne gminy przedstawia się to następująco:

- Miasto Sokołów Podlaski – 155 umów dla 181 osób (w tym Urząd Miasta Sokołów Podlaski 3 umowy dla 5 osób);
- Gmina Bielany – 17 umów dla 18 osób (w tym Urząd Gminy Bielany 5 umów dla 6 osób);
- Gmina Ceranów – 7 umów dla 8 osób (w tym Urząd Gminy Ceranów 4 umowy dla 4 osób);
- Gmina Jabłonna Lacka – 14 umów dla 17 osób (w tym Urząd Gminy jabłonna Lacka 4 umowy dla 7 osób);
- Miasto i Gmina Kosów Lacki – 17 umów dla 19 osób (w tym Urząd Miasta i Gminy Kosów Lacki 3 umowy dla 4 osób);
- Gmina Repki – 15 umów dla 15 osób (w tym Urząd Gminy Repki 2 umowy dla 2 osób);
- Gmina Sabnie – 12 umów dla 13 osób (w tym Urząd Gminy Sabnie 3 umowy dla 4 osób);
- Gmina Sokołów Podlaski – 3 umowy dla 3 osób (w tym Urząd Gminy Sokołów Podlaski 2 umowy dla 2 osób);
- Gmina Sterdyń – 15 umów dla 16 osób (w tym Urząd Gminy Sterdyń 4 umowy dla 5 osób).
- Poza powiatem – 4 umowy dla 4 osób.

Średni czas odbywania stażu przez osoby bezrobotne wynosił od 3 do 12 miesięcy.

Zatrudnienie po stażach do końca grudnia 2013 roku uzyskało 128 osób bezrobotnych.

Szacunkowa efektywność programu – w powiecie (wyliczana udziałem liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie po programie do liczby osób kończących staż – w roku kalendarzowym) kształtuje się na poziomie **41,03%**.

W 2013 roku Urząd na organizację staży wydatkował środki Funduszu Pracy w łącznej kwocie 2 078 591,00 zł (w tym algorytmu – 451 064,45 zł, EFS – 1 569 503,92 zł, art. 49 – 58 022,30 zł).

W celu stwierdzenia prawidłowości w realizacji zawartych umów Urząd przeprowadził 195 wizyt monitorujących podczas których nieprawidłowości nie stwierdzono.

VI.2.6. Roboty publiczne

Ta specyficzna forma pomocy ma na celu reintegrację zawodową i społeczną (w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym) podczas wykonywania prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki. Dla wielu osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy - głównie długotrwale bezrobotnych, po 50 roku życia i niskich kwalifikacjach zawodowych, to jedna z niewielu szans na podjęcie okresowego zatrudnienia.

W ramach robót publicznych, w okresie od stycznia do grudnia 2013 roku, zorganizowano **56 nowych miejsc pracy** i skierowano **57 osób bezrobotnych**. Ogółem udział w programie wzięło 79 osób, w tym 22 osoby z 2012 roku. W ramach robót publicznych skierowano:

- 5 kobiet;
- 41 osób zamieszkałych na wsi;
- 4 osoby do 25 roku życia;
- 37 osób powyżej 50 roku życia;
- 26 osób długotrwale bezrobotnych.

Organizatorami robót publicznych był:

- Rejonowy Związek Spółek Wodnych – 25 osób;
- Urząd Miasta Sokołów Podlaski – 13 osób;
- Urząd Gminy Sterdyń – 7 osób;
- Urząd Gminy Jabłonna Lacka – 4 osoby;
- Urząd Gminy Cerańów – 4 osoby;
- Urząd Gminy Repki – 2 osoby;
- Urząd Gminy Sabnie – 1 osoba.

Po zakończeniu robót publicznych **pracę podjęło 57 osób**.

Szacunkowa efektywność programu – w powiecie (wyliczana udziałem liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie po programie do liczby osób kończących roboty publiczne – w roku kalendarzowym) kształtuje się na poziomie **86,36%**.

Na organizację robót publicznych wydatkowano w roku 2013 – **501 184,00 zł**. Wszystkie miejsca pracy realizowane w ramach robót publicznych w 2013 roku dofinansowano przez okres do 6 miesięcy.

VI.2.7. Studia podyplomowe

Studia podyplomowe umożliwiają osobom bezrobotnym lub poszukującym pracy zdobycie nowych umiejętności zawodowych lub pogłębienie dotychczasowych, dzięki czemu zwiększają oni swoją szansę na znalezienie pracy. Urząd Pracy finansuje do wysokości 100% kosztów studiów podyplomowych, jednak nie więcej niż 300 % przeciętnego wynagrodzenia.

W analizowanym okresie sfinansowano koszty studiów podyplomowych 4 osobom. Łączny koszt studiów z Funduszu Pracy wyniósł **11 984,93** zł. W trakcie trwania w/w studiów 3 osoby podjęły pracę.

Osoby uprawnione wnioskowały o następujące kierunki studiów:

1. Pedagogika przedszkolna i wczesno przedszkolna.
2. Pedagogika korekcyjno – kompensacyjna i logopedia szkolna.
3. Zarządzanie BHP z audytorem systemu zarządzania BHP.
4. Zarządzanie w budownictwie.

VII. PROGRAMY I PROJEKTY RYNKU PRACY

Mając na uwadze zwiększenie możliwości pomocy w rozwoju lokalnego rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim pozyskuje środki finansowe w ramach ogłaszanych konkursów i grantów. W 2013 roku środki te pochodziły z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego.

„Ku przyszłości” – Poddziałanie 6.1.3 PO KL

Projekt „**Ku przyszłości**” to projekt o charakterze systemowym, realizowany w ramach Poddziałania 6.1.3 „*Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Realizacja projektu rozpoczęła się w 2008 roku i była kontynuowana do końca 2013 roku. Uczestnikami projektu są osoby posiadające status bezrobotnego.

Projekt ma na celu wsparcie osób bezrobotnych pozostających w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim ze szczególnym uwzględnieniem osób mających największe trudności z wejściem lub powrotem na rynek pracy, czyli bezrobotni do 25 roku życia, bezrobotni długotrwale, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni z obszarów wiejskich spoza art.49 ustawy.

W minionym roku objęto wsparciem objęto **316 osób**, którym zaproponowano następujące formy wsparcia:

– staże u pracodawców	-	234 osoby;
– jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	-	42 osoby;
– szkolenia grupowe	-	40 osób.

W analizowanym okresie Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim wydatkował na realizację Projektu kwotę **2 622 689,73 zł**. Po zakończonym udziale w projekcie pracę podjęło 175 osób, tj. 55,4% objętych wsparciem.

„Przyjazny urząd” – Poddziałanie 6.1.2 PO KL

W okresie od 01.01.2013 r. do 31.12.2013 r. Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim realizował również projekt w ramach Poddziałanie 6.1.2 „*Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie*” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pod nazwą „**Przyjazny urząd**”.

Projekt ten stanowił kolejną edycję przedsięwzięcia realizowanego w okresie od 01.04.2009 r. do 31.12.2010 r. „Wykwalifikowany urzędnik – zadowolony bezrobotny” i był on kontynuowany do końca 2013 roku.

Głównym celem projektu jest wsparcie Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych poprzez podwyższenie jakości usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego oraz ich standaryzację, a także poprawa potencjału kadrowego oraz zwiększenie jakości i dostępności usług świadczonych przez Urząd poprzez kontynuację zatrudnienia dla 2 doradców zawodowych i 1 pośrednika pracy.

Całkowity koszt projektu w 2013 roku wyniósł **107 039,76 zł**.

Programy realizowane w ramach dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim realizował następujące programy, które finansowane były z dodatkowych środków Funduszu Pracy pozyskanych z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej:

1. Program dla osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 ustawy)

W ramach Programu osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy mogły skorzystać z następujących form aktywizacji: staże, prace interwencyjne, środki na podjęcie działalności gospodarczej, doposażenie lub wyposażenia stanowiska pracy.

W okresie realizacji z programu skorzystało 40 osób bezrobotnych, z czego:

- 12 uczestników odbyło staż;
- 21 osób zostało skierowanych na prace interwencyjne;
- 5 osób otrzymało jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- 10 osób skierowano na roboty publiczne.

Na realizację programu wydatkowano **267 600,00 zł**. Po zakończonym udziale w projekcie pracę podjęło 35 osób, tj. 87,5% objętych wsparciem.

2. Przedsiębiorczość 2013

W ramach Programu osoby bezrobotne mogły skorzystać z następujących form aktywizacji: refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, środki na podjęcie działalności gospodarczej.

W okresie realizacji z programu skorzystało 18 osób bezrobotnych, z czego:

- 11 osób otrzymało jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- dla 7 osób dokonano refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Na realizację programu wydatkowano **378 000,00 zł**, Po zakończonym udziale w projekcie pracę podjęło 18 osób, tj. 100% objętych wsparciem.

3. Przedsiębiorczość II 2013

W ramach Programu osoby bezrobotne mogły skorzystać z następujących form aktywizacji: refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, środki na podjęcie działalności gospodarczej.

W okresie realizacji z programu skorzystało 6 osób bezrobotnych, z czego:

- 3 osoby otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- dla 3 osób dokonano refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy.

Na realizację programu wydatkowano **126 000,00 zł**, Po zakończonym udziale w projekcie pracę podjęło 6 osób, tj. 100% objętych wsparciem.

VIII. AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na lokalnym rynku pracy odnotowuje się wzrost poziomu aktywności zawodowej i wzrost zatrudniania osób niepełnosprawnych. System wsparcia dla osób niepełnosprawnych wciąż się rozwija. Samorządy realizują różnego rodzaju projekty wspierające osoby niepełnosprawne, coraz więcej jest likwidowanych barier architektonicznych, coraz więcej powstaje kampanii społecznych. Dlatego aby utrzymać tę tendencję Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim stara się promować zatrudnianie osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku. Jako narzędzie motywujące pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych mogą służyć subsydia płacowe promujące właściwe postawy w procesie zatrudniania niepełnosprawnych. Rozszerzeniem działań jest też możliwość dofinansowania do wyposażenia stanowiska pracy, refundacja części kosztów wynagrodzenia, czy kierowanie na staż. Osoba niepełnosprawna może liczyć na jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, czy skorzystanie ze szkoleń. Urząd włącza się w różnego rodzaju działania promocyjno – informacyjne, uczestniczy w realizacji projektów na rzecz niepełnosprawnych. Co roku stara się pozyskiwać środki finansowe wspierające zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Zgodnie z załącznikiem do uchwały Nr XXVI/204/2013 Rady Powiatu Sokołowskiego z dnia 24 września 2013 roku, ustalono zadania i wysokość środków na ich realizację przez powiat sokołowski, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z zakresu rehabilitacji zawodowej na łączną kwotę **53 000,00 zł.**, w tym:

- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu;
- przyznanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Oprócz środków z PFRON na zatrudnianie osób niepełnosprawnych, przeznaczone były również środki z innych źródeł, jak Fundusz Pracy czy Europejski Fundusz Społeczny.

Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim w ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych w 2013 roku, podejmował następujące działania:

- 1) Rejestracja osób bezrobotnych niepełnosprawnych i poszukujących pracy niepełnosprawnych** – Na koniec 2013 roku zarejestrowanych było 133 osoby bezrobotne niepełnosprawne oraz 22 osoby poszukujące pracy niepełnosprawne.
- 2) Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych** – Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w urzędzie pracy mają prawo do korzystania ze wszystkich usług i instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jak i ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim oferował osobom niepełnosprawnym następujące formy aktywizacji:

Staż

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2013 roku Urząd Pracy włączył się w aktywizację zawodową osób bezrobotnych niepełnosprawnych – absolwentów, w ramach **programu JUNIOR** (program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych, który współfinansowany jest ze środków PFRON). Działania przewidziane w programie miały na celu poprawę sytuacji niepełnosprawnych osób w wieku do 25 lat umożliwiające wejście w życie zawodowe, poprzez staże a docelowo umożliwiające zdobycie zatrudnienia.

Zgodnie z założeniami programu 5 osób niepełnosprawnych, w tym 3 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 2 z lekkim, skierowanych zostało do odbycia sześciu miesięcznych staży. Organizatorami staży najczęściej były jednostki samorządu terytorialnego. Osoby niepełnosprawne odbywały staż na stanowiskach pracownik biurowy i kucharka. W wyniku programu osoby niepełnosprawne otrzymywały wsparcie w formie świadczenia na rehabilitację a pracodawcy premie za przyjęcie na staż osoby niepełnosprawnej. Całkowita wartość programu za 2013 rok wyniosła **21 600,00 zł**. Dwie osoby zostały zatrudnione po stażu.

Ponadto w ramach środków pozyskanych z PFRON (poza programem JUNIOR), w 2013 roku 2 osoby niepełnosprawne skierowano na staż na otwartym rynku pracy na stanowiska pracy biurowej. Dodatkowo ze staży skorzystały 4 osoby niepełnosprawne w ramach środków Funduszu Pracy.

Z roku na rok widoczny jest wzrost zainteresowania stażami, zarówno wśród osób niepełnosprawnych jak i wśród pracodawców, u których zauważa się pozytywny stosunek do promocji zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Szkolenia

W 2013 roku ze szkoleń skorzystały 2 osoby niepełnosprawne (jedna z lekkim, a druga z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności). Szkolenia dotyczyły uzyskania „**Uprawnień kwalifikacyjnych w zakresie eksploatacji i dozoru urządzeń elektroenergetycznych – nauka zawodu od podstaw**” oraz „**Monter ścian kartonowo-gipsowych i sufitów podwieszanych – malarz - glazura, terakota**”.

Pośrednictwo pracy

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy dysponował 48 wolnymi miejscami pracy dla osób niepełnosprawnych. Były to oferty na następujące stanowiska: pracownik biurowy, szatniarz, robotnik placowy, sprzątaczką, mechanik maszyn i urządzeń, sprzedawca, kucharz, prasowaczka. Oferty zgłaszali pracodawcy z otwartego jak i zamkniętego rynku pracy. Wydano 157 skierowań do pracy, w wyniku których pracę podjęło 9 osób niepełnosprawnych, w tym 8 kobiet. Pozostałe osoby nie zostały zakwalifikowane, a na pozostałe miejsca pracy pracodawcy zatrudnili osoby niezarejestrowane w urzędzie pracy. Warto podkreślić, że osoby niepełnosprawne również korzystają z ofert z wolnego rynku pracy:

- 1 osoba niepełnosprawna została skierowana na prace interwencyjne;
- 1 na roboty publiczne;
- 4 osoby skorzystały ze staży nie przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych;
- 3 osoby z orzeczeniem podjęły prace w ramach prac społecznie użytecznych.

W ramach pośrednictwa pracy organizowane były giełdy pracy, na które również zapraszane były osoby niepełnosprawne. Została zorganizowana jedna giełda pracy tylko dla osób niepełnosprawnych. Uczestniczyło w niej 13 osób niepełnosprawnych, z których jedna osoba podjęła pracę.

Działalność gospodarcza

W 2013 roku przyznano środki 1 osobie w wysokości 30 000,00 zł na działalność z zakresu: mycie parowe, czyszczenie samochodów z zewnątrz jak i wewnątrz.

Poradnictwo zawodowe

Istotnym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie na rynku pracy jest także znajomość rynku pracy czy aktywnych metod poszukiwania pracy, ale również jest ważne poznanie samego siebie. Warto wiedzieć jakie ma się predyspozycje, co jest naszym atutem, nad czym warto popracować, co udoskonalić. Taką wiedzę zdobywały osoby niepełnosprawne na zajęciach z doradcą zawodowym.

W 2013 roku:

- 37 osób niepełnosprawnych uczestniczyło w informacji zawodowej grupowej;
- 6 osób niepełnosprawnych skorzystało z porad indywidualnych;
- 7 osób niepełnosprawnych wzięło udział w poradzie grupowej.

Klub Pracy

W 2013 roku uczestnikami zajęć aktywizacyjnych było 12 osób niepełnosprawnych (6 ze stopniem umiarkowany i 6 z lekkim), w tym 10 kobiet.

IX. GOSPODARKA FINANSOWA

W 2013 roku na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu Urząd otrzymał limit środków Funduszu Pracy w wysokości **6 330 400,00 zł** w tym:

1. **2 936 100,00 zł** – w ramach środków Funduszu Pracy – „algorytm”;
2. **2 622 700,00 zł** – w ramach projektu systemowego „Ku Przyszłości” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
3. **267 600,00 zł** - w ramach środków z rezerwy Ministra (art.49)
4. **504 000,00 zł w ramach środków z rezerwy Ministra** (art. 49+ dla bezrobotnych do 30 roku życia).

Dodatkowo Urząd dysponował środkami przeznaczonymi na aktywizację osób niepełnosprawnych w kwocie **53 000,00 zł (PFRON)**.

Wykorzystanie środków Funduszu Pracy przyznanych na realizację aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu w 2013 roku kształtowało się na poziomie 99,87% łącznego limitu.

Na wydatki fakultatywne Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim otrzymał ze środków Funduszu Pracy limit w kwocie **334 800,00 zł** (wydatkowano 333 206,97zł).

W 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim przeznaczył środki Funduszu Pracy na finansowanie poniższych działań:

1. **zasiłki wypłacone bezrobotnym – 3 652 203,18 zł;**
2. **szkolenia bezrobotnych i innych osób uprawnionych – 463 265,81 zł;**
3. **studia podyplomowe – 11 984,93 zł;**
4. refundacja **prac interwencyjnych – 525 521,87 zł;**
5. refundacja **robót publicznych** stanowiły – **501 184,20 zł;**
6. **działalność gospodarcza – 1 697 430,00 zł;**
7. **staż u pracodawcy – 2 078 590,68 zł;**
8. **prace społecznie użyteczne – 154 365,36 zł;**
9. refundacja kosztów **wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 880 439,52 zł;**
10. refundacja składek na ubezpieczenie społeczne (Spółdzielnia Socjalna) – **8 720,63 zł;**
11. zajęcia w Klubie Pracy wraz z kosztami dojazdu – **841,50 zł;**
12. **dotatki aktywizacyjne – 63 421,20 zł;**
13. koszty wysyłki, wezwań, zawiadomień i innej korespondencji dla bezrobotnych i pracodawców, a także koszty przekazywania bezrobotnym należnych świadczeń pieniężnych – **21 602,24 zł;**
14. pozostałe wydatki, czyli opracowywanie i rozpowszechnianie informacji o usługach Urzędu, rozwój systemu informatycznego, koszty szkoleń kadry Urzędu, refundacja dodatków do wynagrodzeń, i inne – **311 604,73 zł.**

Ogółem wydatki z Funduszu Pracy wyniosły w 2013 roku **10 371 175,85 zł**.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim wydatkowanie środków budżetowych na 2013 rok wyniosło **2 888 459,42 zł** (limit w kwocie 2 921 305,00 zł), co pozwoliło na finansowanie poniższych działań Urzędu:

1. wynagrodzenie osobowe pracowników – **880 724,28 zł;**
2. dodatkowe wynagrodzenie roczne – **69 491,04 zł;**

3. składki na ubezpieczenie społeczne – **153 802,75 zł;**
4. składki na Fundusz Pracy – **10 985,03 zł;**
5. składki na PFRON – **2 307,00 zł;**
6. składki na ubezpieczenie zdrowotne bezrobotnych bez prawa do zasiłku – **1 700 957,26 zł;**
7. wynagrodzenie osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń (BHP) – **127,00 zł;**
8. zakup materiałów i wyposażenia – **24 258,00 zł;**
9. zakup usług remontowych – **412,05 zł;**
10. zakup usług zdrowotnych – **480,00 zł;**
11. zakup usług pozostałych – **3 771,83 zł;**
12. opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych – **5 350,36 zł;**
13. podróże służbowe – **2 515,90 zł;**
14. ubezpieczenie mienia – **2 467,00 zł;**
15. odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych – **26 682,77 zł;**
16. szkolenia pracowników – **3 170,00 zł.**

PODSUMOWANIE

Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim w 2013 roku, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy realizował cele polityki społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy i ograniczenia bezrobocia.

Wzrost zatrudnienia jest warunkiem wzrostu gospodarczego i poprawy poziomu życia społeczeństwa. Tworzenie nowych miejsc pracy oraz ograniczenie bezrobocia, to priorytetowy kierunek w działalności samorządu powiatowego, który stwarza warunki zachęcające osoby bezrobotne oraz przedsiębiorców do efektywnego funkcjonowania na lokalnym rynku pracy. Zadania te, samorząd powiatowy realizuje między innymi poprzez finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim w 2013 roku w ramach tych programów zaktywizował **825 osób**, wydając na ten cel środki Funduszu Pracy o łącznej wysokości **6 330 400, 00 zł** (w 2012 roku zaktywizowano 763 osoby i wydatkowano środki Funduszu Pracy w wysokości **4 382 962,00 zł**).

Przyczyny bezrobocia wynikają z procesów demograficznych i ekonomicznych. Niewątpliwie zalicza się do nich także obecne spowolnienie (obniżenie tempa wzrostu gospodarczego) oraz słaby rozwój nowych miejsc pracy w usługach. Pracodawcy tworzący nowe miejsca pracy najczęściej oczekują od urzędu pracy wsparcia finansowego, które niejednokrotnie jest ograniczone. Wymienione wyżej czynniki w wydaniu lokalnym oraz rolniczo-przemysłowy charakter gospodarki powiatu i niski poziom urbanizacji mają decydujący wpływ na występujące bezrobocie w powiecie.

Do podstawowych cech charakteryzujących bezrobocie w powiecie sokołowskim należy zaliczyć:

- bezrobocie wśród kobiet – **46,8%** ogółu bezrobotnych (tj. **1 356 osób**);
- bezrobocie wiejskie – **55,3%** ogółu bezrobotnych (tj. **1 605 osób**);
- bezrobocie długotrwałe, czyli pozostających w rejestrze ponad 12 miesięcy – **54,1 %** bezrobotnych (tj. **1 569 osób**);
- bezrobocie wśród ludzi młodych do 34 roku życia – **58,5 %** ogółu bezrobotnych (tj. **1 696 osób**);
- bezrobocie osób bez kwalifikacji zawodowych – **24,7 %** ogółu bezrobotnych (tj. **721 osób**);
- niski odsetek osób zarejestrowanych jako bezrobotni z prawem do zasiłku – **10,5%** ogółu bezrobotnych (tj. **305 osób**);
- mała ilość ofert pracy (**630 ofert**).

Brak nowych miejsc pracy jest wynikiem wspomnianego spowolnienia gospodarczego oraz zastoju inwestycyjnego w regionie. Zastój inwestycyjny, to brak nowych inwestycji gospodarczych, a także zła sytuacja ekonomiczną przedsiębiorstw istniejących. Istniejące przedsiębiorstwa co prawda nie dokonują zwolnień grupowych, niemniej jednak na przestrzeni ostatnich kilku lat dość drastycznie zmniejszyły swoje zatrudnienie.